

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

8-hasábos poszt sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitóléc ára 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

PELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Csütörtök, február 19.

Mai számunk főbb közleményei:

Vasárnap: Osztrák tisztek az ereklyemuzeumban.

A képviselőház ülése.

Hangra Vasut gyanúsít.

Háború Macedóniában.

Fejérvári állás.

Aradmegyei tisztviselők megválasztása.

Hogy készült a Lehengrin?

A villamos vasut temetése.

Aradi betörés kalandja Temesváron.

A mulató Lloyd.

Negyedfélmillió jótékonycélra.

Láng Lajos Aradon.

A közműhely szerződése.

Frimadonna-harc a Népszínházban.

Tárca: Egy fehér éjszaka. Írta: Futásfalvi J.

Regény-Csarnok: A távollevő. Írta: Montégut Maurice.

Osztrák tisztek

az ereklyemuzeumban.

Arad, február 18.

Az aradi szabadságharcos ereklyemuzeumban van egy nagy könyv, melyben sok-sok név sorakozik egymás után. Miniszterek, irodalmi, művészeti kitűnőségek, koldusmankóval járó hősök írták be ide neveiket, emlékéül annak, hogy meglátogatták a nagy idők kincsesházát. De kanyarította volna oda aláírását persasah, vagy Morgan, az acélkirály, nem lenne a látogatók albumának olyan érdekes különlegessége, mint az a két aláírás, mely tegnap óta olvasható a könyvben:

Ludwig Capp v. Francensfels,

k. u. k. Hauptmann.

Wien.

Franc Koch,

k. u. k. Oberwerkmeister,

Klosterneuburg.

Hogy mi ebben a két aláírásban a rendkívüli, azt mindenki tudja, ki a k. u. k. jelentőségével tisztában van. Igen, az történt, hogy két k. u. k., vagy magyarul csász. és kir. katonatiszt meglátogatta a „rebellis“ harc emlékeinek gyűjteményét. Megtette ezt két katonatiszt, aki nemcsak k. u. k., hanem származását, állomását illetően is osztrák. Vagy talán éppen ezért szánták magukat erre a lépésre, s ha német hangzású nevük helyett dupla ff-ekkel, vagy ss-ekkel, y-nal parádézának, s valamely m. kir. honvéd ezredben szolgálnak a hazát, de hogy is merték volna átlépni azt a küszöböt, melyen belül a vértanú tábornokok képei tekintenek le a tépett nemzeti lobogók drapériái alól.

Tehát megtörtént a szörnyű nagy eset, hogy a közös hadsereg két katonája végig sétált azokon a szobákon, melyek levegőjében a magyar szabadság emlékei zsonganak. Ott jártak az osztrák katonák, s Damjanich tábornok mankója nem emelkedett ütésre az üvegszekrényben. Ott jártak, s fekete-sárga zsinórjuk nem vesztette el a színét, a muzeum-épület nem dőlt össze, s a k. u. k. hadsereg is megmaradt annak, aki volt tegnapelőtt.

Semmi baj sem történt. A két derék katonatiszt pedig nagyon jól tette, hogy erre a lépésre eltökélte magát. Példaadó dolog ez, melyet jóleső érzéssel veszünk tudomásul. Abba az örömben azonban, mely ennek a szokatlan esetnek hallatára elfog, belevegyül menten a keserűség is. Sötét árnyékként üli meg lelkünket az a tudat, hogy ezen a látogatáson örülnünk kell, hogy ez a látogatás valami rendkívüli eset, hogy úgy mondjuk, katona bravur. A két katonatiszt csak olyan kalandot vitt véghez, mikor a magyarság legszentebb emlékei közé lépett, mint amidőn egyik-másik bajtársuk valamely magas falon sarkantyuzza át a lovát. A k. u. k. hadsereg szellemének falán ugrattak át ők is, s nem lehetetlen, hogy olyan vakmerők voltak, mint aki az ugratáskor a nyakát kockáztatja meg.

Ez a körülmény amaz árnyék, mely a látogatás mögött feltűnik. Ott sötétlik lelkünk előtt a k. u. k. hadsereg merev tartózkodása, sőt mondhatjuk, ellenséges indulata, melyet a mi nemzeti életünkkel szemben elfoglal. Eszünkbe jutnak azok a rendeletek, melyek nemcsak a közös hadseregbeli, de honvéd tiszteket is eltiltják a nemzeti ünnepélyeken való részvételtől, értvén ezek alatt a nem „hivatalos“, de annál inkább szívbéli alkalmakat. Október 6-án, március 15-én elbujik az uniformis, sőt megesis, hogy a színházak katonabandája leteszi a trombitát, otthagyja a nagydobot, mikor a mi dicsőséges emlékeink elevenednek meg a színpadon. A

TÁRCA

Egy fehér éjszaka.

Írta: Futásfalvi József.

Hárman várták a vonatnál. Egy fekete ruhás, magas, őszülő asszony: az anyja; egy fehérszoknyás, szalmakalapos, szőke kis leány: a huga és egy szép szál ember: a bátyja. A kis állomás népe a háttérben kíváncsiskodott és suttogva adta tovább az észrevételeit.

A fővárosi társaságok kedvelt írója, a divatos regényíró, Szentpály György unott, fáradt mozdulattal üdvözölte a kíváncsi népet és az anyja karjába öltve a karját, a kis leány és a bátyja kíséretében a falu felé indult. A kocsi üresen küldték előre, maguk letértek egy gyalogsövényre és a vadvirágos réten át a sárgálló földek mentén haladtak.

A fitosorru szőke kis huga folyton előtte ugrándozott és egyre kacagott. Nagyon örvendett és elragadtatásban csupa mezei virággal tüzte tele a nagy szalmakalapját, amelynek kék szalagja mellett a vörös pipacsok, mint nagy izzó szemek égtek.

Az anyja a kezét szorongatta és néha a szeméből kitörölt egy-egy könnyet. Közben elfogultan mondogatta:

— En jó fiam, én drága gyermekem!

A komoly nagy darab ember, a bátyja is aki leghátul kullogott, mormogott valamit a

szakálába. El lehetett érzékenyülve, mert sürrün rágta az eszterhás bajuszát.

Szentpály Györgyöt, a világleletében cinikus, örökké fáradt, nagyszívű embert meghatotta ez a fogadtatás. Tisztán kiérezte a nagy szeretetet a hozzátartozói érzékenyedéséből. Hallotta a boldogságában vergődő anyai szív dobogását és a kis leány üde kacagásában az árnyéktalan, sugaras, tiszta szeretet csengése a szívéig hatott. Még megszorította hozzá a bátyja izmos, munkában megtört tenyerét és a nagy, tiszta harmónia, amely most e körülötte, megigézte a lelkét. Ime a szeretet, Tisztaság, és Becsületesség.

Csodálatos, szokatlan érzés ragadta őt is magával. Napfényes volt a levegő körülötte és a vadvirágok illata, mintha finom, láthatatlan, fátyolt teregetett volna a földre. Gondolatai, érzései, amelyek minden léptét kísérték, fényes szárnyakat öltöttek és elcsapongtak a kék ég-ig és a halvány lilavonalba vesző szemhatárig. Nem volt neve az érzéseinek, tartalma a gondolatainak, csak érzett, csak gondolt valamit. És ez első eset volt, hogy nem tudott kifejezést találni arra, amit gondolt.

Othon volt. Jó volt, hogy már alkonyatra hajlott az idő, amikor megérkezett, mert talán el se bírta volna a lelke egy egész hosszú nap benyomásait a multról, a gyermekidőkről.

Ágyában fekve — tíz órákor este — homlokán meleg anyai csókkal, gyermeknek érezte magát újra és hogy, hogy nem, összekulcsolód-

tak a kezei. Eszébe jutott egy imádság is, amelyet réges-régen mormolt el esténként. Az egész világot befoglalta akkor imájába s a legmeghatóbb része ott volt az imádságnak, amikor a Bodri kutyára kérte az ég áldását.

Kacagás ingerelte a torkát, ahogy ez eszébe jutott és ledobta magáról a takarót. Néha lecsukta a szemét, mintha aludni akarna, holott csak mélyebben elgondolkozott és az emlékeit rendezgette.

Egyszer aztán eszébe jutott, hogy ez az emlékezés igen neveléses. Gyerekes érzékenkedés és banálítás. Az igaz, hogy ágyhoz szegve ebben a tiszta, öreg, levendula illatos szobában nem is tehetne mást. A környezet szüli a hangulatot. Ez bizonyos. Mert például valami énekes kávéházban aligha fogná el az embert ilyen bolond hangulat. Mikor tán a Lóri rugja égnék a lábát. Na hiszen!

Lóri! Ejnye, az a bolond Tárlaty de szerelmes is ebben a harmadrendű balletcsillagba. Pedig kár a fluért, jóra való gyerek. Aztán szó, ami szó, talentumos piktor. Sőt zseni. De kár érte, mert el fog zúllani. Az a lány tönkreteszi.

Cudar az az asszonynevelés. Súlyomszeghyt Gócs Elza juttatta a sirba, Tordai Ferit Julcsa, a szakácsnétermetű naiva. És őt... igen, őt magát is csak a véletlen jó szerencse mentette meg attól a morgue-tól a Lilliom Klári szép szeméinek miatta. Cudarság! Ami élet folyik abban a forrongó, zibongó Babilonban, na, az

legutóbbi napok is szolgáltak ilyen eseményekkel, mikor Aradon a magyar fiuk német nyelven hívták meg a magyar közönséget báljukra.

Elkeserítő dolgok ezek, melyeknek sötétségéből, szívünket melegítve fénylik ki a két osztrák tiszt katonai bravurja. Megérdemlik, hogy ne felejtsük el a nevüket, melyet bátran, s bizonyára a magyarság iránti rokonszenvvel irtak oda az ereklyemúzeum látogató könyvébe.

(—)

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, február 18.

Parázs napirend előtti vitával kezdődött a mai ülés is. Kubik Apponyit védte, Papp Zoltán önmagát és adatait. Aztán Fejérváry állott fel és Papp Zoltánnak igazat adott, de annál nagyobb energiával fordult Lengyel Zoltán ellen. Kimutatta, hogy nincs is más Hajdu István főhadnagy a hadseregben, mint a ki a miniszteriumban van, az pedig határozottan megcáfolta Lengyel állításait. Aztán még sorra cáfolta néhány katonai brutalitást, aztán az egész jobb-oldal élénk tetszése mellett leült.

Utána Mukics Simon beszélt a katonai javaslatok ellen. A tegnapi vitát majdnem teljes szélcsend követte és csak akkor lett élénkebb, sőt izgalmasabb a folyosó, a mikor híre kelt, hogy Fejérváry miniszter Lengyel Zoltánnal délután pisztolyra megy és így újabb politikai párbaj van keletkezésben.

Egyébről sem beszéltek ezután, mint erről. Híre járt közben az is, hogy Fejérváry magával hozta a Házba a híressé vált Hajdu István főhadnagyot is. Mindenki látni akarta és végre is ajánlották Fejérváry miniszternek, hogy tegye le Hajdu főhadnagyot teljes életnagyságúan a Ház asztalára. Persze, ezen azután nagyokat mulattak az egész Házban, mert az ajánlat híre mindenüvé eljutott.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Tallián Béla, alelnök.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Fejérváry Géza báró, Cseh Ervin és Lukács László miniszterek.

Elnök fél 11 kor nyitja meg az ülést és bemutatja az irományokat.

(Győrffy levele.)

Molnár József előadó betérjeszti a zárszám- adásról szóló jelentést.

Nyerge László jegyző jelenti, hogy Zboray Miklós indítványt terjesztett elő Győrffy Gyula volt képviselőnek a csikszentmártoni választó- kesület választóihoz intézett felhívása tárgyában, a mely felhívás az összeférhetlenségi bizottságot sértő szavakkal illeti és ezért megtorlást indítványoz.

Elnök javaslatára Zboray szombaton az ülés elején indokolja meg indítványát.

Nyerge jegyző jelenti továbbá, hogy Lengyel Zoltán a győri polgármester vásári felhívása, Rakovszky István a két éves szolgálati idő és Pichler Győző a főváros konverziója tárgyában fognak interpellálni.

Elnök a szokott időre tüzi ki ezután az interpellációkat.

Rakovszky fél kettőre kéri kitűzni.

Széll Kálmán miniszterelnök javaslatára azonban a Ház 2 órakor tér rá az interpellációkra.

Elnök jelenti, hogy Kubik Béla és Papp Zoltán napirend előtt felszólalni kívánnak.

(Apponyi meggyanúsítása.)

Kubik Béla egy lap támadását kénytelen felhozni. A Magyar Szó tegnapi számában azt írta, hogy Apponyi paktál az ellenzékkel és segíti az obstrukciót. tegnap az elnöki emelvényen arra kérte Apponyit, hogy engedje őt a Fejérváry által bemutatott iratok tárgyában felszólalni. Apponyi azt mondta, hogy ezt csak a vázszabályok címén engedheti meg. Nagyon helyesen. Semmi szüksége sincs arra, hogy Apponyit bevonja az ellenzéki akcióba. A Magyar Szó vádjait visszautasítja. (Helyeslés.)

(Egy temesvári ezredes.)

Papp Zoltán: A miniszter őt valótlan- sággal vádolta tegnap. Azt mondta ugyanis, hogy Udvarnok ezredes, a kiről azt állította szöve, hogy nem tud magyarul, nem volt soha Erdélyben. Ezt nem is mondta. Ezt egy másik ezredesről állította, a kit most megnevez. Colerus ezredes, a ki most Temesvárt vezérkari főnök 1900. júliusában, Gyergyó-szent-miklóson az erdélyi hadgyakorlatok alkalmával semmikepen sem akart a Kossuth-kutból inni. Abban a községben más kut nem volt és ezért óra hosszat kerestették a boltokban valamely ásványvizet, de sehol nem találtak.

Ugron Gábor: Ivott volna Ferencz József keserűvizet. (Derűtség.)

Papp: Az ezredes végre is kénytelen volt megadni magát és a Kossuth-vizből inni. Ekkor Bertalan Pál honvédfőhadnagy, Bertalan nyug. min. tanácsos fia, hogy az ezredes kedvében járjon, levakarta az üvegről a Kossuth-nevet. (Nagy zaj a szébalon.) Ime, így tagadja meg a

közös hadseregben a magyar ember is nemzetét, hazafiságát, Kossuthját. Ha ez esetet letagadná, úgy van eszköze a megtorlásra. Igen örül azonban, hogy a miniszter az ilyen eseteket meg akarja torolni és vizsgálatot indít, de erre kevés lesz a miniszterium személyzete, mert külön hivatal kell ahhoz, hogy a közös hadseregben előforduló nemzeti sérelmeket megvizsgálhassák.

(Hajdu István dolga.)

Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter: Papp Zoltánnak igaza van. Tévedtem, ezt beismerem. (Helyeslés). Visszavonom azt, amit róla mondtam, de a ma nevekkel előadott esetet meg fogom vizsgáltatni. (Helyeslés). Lengyel dolgával azonban másként áll az eset. A Hajdu István főhadnagy dolga, miután a hazugság nem parlamenti kifejezés — merő valótlan- ság. Bemutatja a katonai személynémet, a mely szerint az egész hadseregben és honvédségben csak egy Hajdu István főhadnagy, illetve tiszt van. Ez most a honvédelmi miniszteriumhoz van beosztva. Jegyzőkönyvet vettem fel vele, a melyben kijelenti, hogy nyolc éven át Nagyváradon szolgált és érintkezett a váradi önkéntesekkel, lehet, hogy Lengyelt is ismeri, de nem emlékezik rá, kijelenti őszintén, tartózkodás nélkül, hogy nem igaz az, mintha őt azért, mert magyarul beszélt volna, megbüntették. (Nagy zaj, tetszés jobbról.) Fenntartja tehát Lengyelnek újabb és újabb erősítgeté- sével szemben, hogy valótlan- ságot mondott. (Zaj, tetszés jobbról.)

Még több esetet is felhozhatna. (Halljuk, Halljuk!)

Ha tetszik, felhoz egyes eseteket. Valótan Darányinak az állítása, hogy a zágrábi őrségen egy katona megfagyott. Nagy hidegben fél óránként is felváltják az őrséget. Nincs tehát alkalma, hogy megfagyjon. (Derűtség.) A Beöthy Akos párt vezére (Derűtség.) felhozta a Szemec Emil esetét, azt mondván róla, hogy képviselői magatartása miatt bocsátották el a hadseregből. Ez is valótlan- ság. Mert Szemecet, a mikor már 5 év óta nem volt képviselő, felségértés miatt elítélte a bíróság. Ezért bocsátották el a hadseregből. (Élénk tetszés jobbról.)

Megszékesítik azonban a hadseregben is, hogy valami visszaélés történik; de hol nem történik ez meg? Mondják el neki az ilyen eseteket és ő, mint eddig is utána járt, ezután is utána fog járni és megvizsgálhatja. (Helyeslés.) De előállni meg nem vizsgált dolgokkal és azokkal parádázni nem szabad. (Derűtség.)

Következett a napirend.

(Az ujoncjavaslatok.)

Mukics Simon: A honvédelmi miniszter mindig a fekete-sárga zászlót dicsőíti. Ezt a magyar nemzeti jelvény megbecstelenítésének tartja

már borzalmas! Tehetséges, jóra való fiuk, hogy öröklődnek, szenvednek el a szoktalan és mindennapitól eltérő élvezetek hajhászásában, az örökös, vérszikkasztó lázban. Az a bohémélet, az a cudar! Csupa könnyelműség, rendszeres öngyilkosság. Mindmégannyi korai halálnak eljegyzett alak; az éjszakák lámpafényes sápadt világában üzi, hajszolja a gyorsan tovaszálló perceket, él gyorsan, sokat, emberföltött.

Szentpály György tépelődő lelke előtt a le- vendulalattos, öreg, tiszta szobában, a csöndes, fehér éjszakában elvonult ime Lóriék tülláng- lés hada és a halavány arcu, lázas tekintetű bohém-csapat. Osszeszorult a szíve a látvá- nyon, mintha halottas menetet látta. Sajná- lta őket.

Mert olyan biztosságban érezte most ma- gát. Itt, az egyszerű környezetben, hol nincse- nek szenvedélyek, csak szelid érzések és némi hangulatok, hol este nem gyujtanak lámpavilá- got, csak télen, mert tavaszi időn és nyársza- kán csillagok világítanak s tíz órakor már éj- jel van, mert álom borul mindenekre.

A kis huga jutott eszébe, a vidám, mo- solygó szemű gyermek a kék szalagos kalap- jával s a vörösszemű pipacsokkal. Micsoda el- lentét: ez a gyermek és a tüllánglós leányok. Maga a szűztiszta, fehér imádság a fekete mise énekei mellett.

Es valamennyi leány olyan itt. Lesimitva hordják a hajukat, hosszú fonatban s ha szep- jős arcuk, márciusi havat használnak. Ez az

egyedüli szépítő szerük. Mennyi romlatlanság, szűzi tudatlanság, tisztaság. Egy ilyen leányt tenni asszonnyá! Milyen harmonikus, csön- des, nyugalmas élet volna az. Szép méltóságos, emberi . . .

Rajongás fogta el, tiszta vágy kelt a szíve- ben. Ez, ez az élet!

és a bátyja. Mic-oda ember! Csupa egész- ség, csupa erő, csupa jellem. Van benne vala- mi az ő emberből, aki sziklákat görget.

Aztán itt az anyja is, a jóságos, a tiszta, szent. Mellette újra gyermek és feled mindent, bünt, szenvedélyeket . . . Mellette állva a ki- sértések hullámai elkerülnek és tiszta, áhítatos érzések ringatják el. Oh, minden napsugár it- ten, sehol egy folt árnyék, vagy sötétlő felhő.

Felrezzent. A nagy kakukos óra verte ki az időt. Lassan alkalosan zörögte el a tizenket- tőt s közben a kakuk kiabálta:

— Huhu! Huhu!

Milyen csodálatosan szelid, fehér éjszaka. Igazán beleillik az imádság. Maga az élet is, amely ilyen éjszakák és nappalok közt folyik tovább, egy hosszantartó imádság. Egyik nap belesimul a másikba. Es nem zavarná meg sem- mi, csupa üde, szelid, egységes harmonia.

Egyik nap a másik mellett és sok tömér- dek nap egymás mellett, amely kitenné az egész életet. Milyen végtelen nyugalom volna az ilyen napok minden percében.

Es elképzelt sok ilyen napot egymás mel- lett. Fehér nappalok, melyeket fehér éjszakák követnek. Igaz, nincs bennök változatosság. A

vére például mindig szunnyadna. Az embernek a vére. Szendvedélyek nem forralnák fel, bűnök nem vetnének bele üszköt, de álmok se ra- gadnák a lelket magukkal. Egy kissé tán egy- hangu is volna ez az élet. Nyugalmas, nagyon nyugalmas, szentigaz. De kiesnék belőle a tü- llánglós szoknyák felhője, ami határozottan ront- ja a gondolkodást, hiányoznák az örökös izga- lom, szakadatlan láz, ami az idegeket teszi tönkre, sőt talán a sirt is közelebb hozza az emberhez.

Igazán hasznos volna ez az élet. Csak az unalom ne járna vele. Az unalom és egyhangu- ság, mely úgy belepí a lelket, mint a bányász tüdejét az érc finom pora. Nagy kár ez. Sőt iszo- nyatos is. Mikor az ember ásit és loogatja a fejét, mert fáradt. Kifárasztja az órák egyformasága. Az óráké, amelyek nehezen öröklődnek le. Nem, nem! — képtelenség azt elviselni. Bale tudna az ember örülni. Például ő, aki soha nem töltött két egyforma napot életében. Mindig az új s a szoktalan érdekelte. A változatosság volt az ele- me. Anélkül tán megis halt volna. Az egyfor- maság, a szürke egyhangúság rozsdája lett vol- na az ő lelkének. De olyan rozsdá, mely előbb- utóbb üszökké égette volna.

. . . Szépek, kedvesek ezek a fehér nappa- lok és éjszakák, de egy summában, egymás mellett átélni őket, borzasztó. Az a végtelen, szürke hangtalanság, amely mint a köd lepné el a lélek világát . . .

Es a holnap például olyan lesz itt, mint a ma volt. A kis huga kacagna, huncukodóknak,

s ezért visszautasítja a dicsőítést. A kormány és a szabadelvű párt erőszakossággal vádolja az ellenzékét. Ha oly nagyon biztos a kormány a maga dolgában és azt hiszi, hogy a nemzet egyetért vele, oszlassa fel a Házát és győződjék meg arról, hogy csakugyan vele van-e a nemzet? (Tetszés a szélbalon.)

Ezután az önálló magyar hadsereg felállítását követeli és a nemzetnek ahhoz való jogát bizonyítja. Ha a nemzetnek önálló hadserege volna, úgy nem kerülne sor olyan sérelmekre, a milyenek most a közös hadseregben napirenden vannak. Az ő pártjának kötelessége szembeszállani az olyan törekvésekkel, a melyek a nemzetre újabb terheket róni akarnak. Ha nem is elviselhetlenek most még a terhek, de csakhamar azokká lesznek.

Határozati javaslatot nyújt be az iránt, hogy a kormány világosítsa fel a királyt arról, hogy azzal a felségjoggal, a melyet a nemzet reáruházott, még nem németesített el a hadsereget és hogy minden katona tegyen esküt a magyar alkotmányra. Ezután szünetet kért. Szünet után.

Apponyi Albert gróf foglalta el az elnöki helyet.

Mukics Simon a magyar vezénnyelv behozatalát követeli.

Fejérváry: Ha a törvényben benne volna!

Mukics: Az sincs törvényben, hogy német legyen a vezénnyelv. Továbbra is azt vitatja, hogy a magyar vezénnyelvvél volna nemzetibb a hadsereg.

Majd Bence László beszélt a javaslat ellen.

(A két éves szolgálat.)

Rakovszky István a két éves katonai szolgálat tárgyában interpellálta a honvédelmi minisztert. Kéri a minisztert, hogy a legrövidebb időn belül részletes kimutatást terjesszen be a Háznak arról, hogy *mily anyagi megterheléssel jár az országra a két éves katonai szolgálat ideje*. Kijelenti, hogy ő és pártja *nem Fejérváry és a kormány ellen harcolnak*, hanem tisztán a súlyos terheket jelentő katonai javaslatok ellen. Ha a két évi szolgálatra vonatkozó költésjegyzék adatai a Ház előtt volnának, ezek elvehetnék élet a mostani vitának.

Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter azt feleli, hogy részletes költségkimutatást most nem terjeszthet elő, hanem ősszel, a véd-erőjavaslat tárgyalása alkalmával jelentést fog tenni. Azonban előre jelezheti, hogy *le fog lohadni a lelkesedés, ha megtudják, hogy a két évi szolgálat mennyi kiadással jár*.

A választ a Ház többsége tudomásul vette.

Pichler Győző a főváros kölcsöne ügyében interpellálta Seidl Kálmán miniszterelnököt, mint belügyminisztert, a kinek megnyugtató választát a Ház tudomásul vette.

ami kedves dolog és jól esik, a bánya nyomatékosan köhögne olykor s az eszterhás bajuszát rágná, aztán dolgoznék, az anya pedig el-érzékenyedve hajtogatná:

— En jó fiam, én drága gyermekem!

Talán hálátlanság, istentelenség, mindenestre cudarság, de hiába! Erzi, hogy untatni fogja már ez. Még talán ásítani is fog hozzá. Oh, borzasztó. Ujra azt hallani, amit tegnap, éppugy járt, kelni, anélkül, hogy valami más, valami új történnék. Ej, nem lehet kiállani. Képtelenség elviselni. Jó is volna tán menekülni előle. Reggel, amikor először mondja az a jó, tiszta, szent asszony:

— En drága gyermekem, én jó fiam! . . .

A szavába kell vágni, sajnálkodni és sópáncolni, hogy menni kell, sürgősen, halaszt-hatatlanul, aztán vonatra ülni és menni, men-ni vissza a forrongó Babilonba, ahol folyik az élet, üzik, hajszojják a tovaszálló percek és élnek gyorsan, sokat, emberföltit. Ahol kevesebb ideig élnek az emberek, de élnek — mindent.

A nagy, kakukos óra lassan, álmosan kezdett zörögni s a kakuk fáradtan ugrott ki az ajtaja mögül:

— Huhu! huhu! . . .

Hat óra volt. Szentpály György idegesen ugrott föl ágyából s a vasúti menetrendben lázasan kezdte keresni a legközelebbi vonat pontos indulási idejét.

Háború Macedóniában.

(A tervbe vett reformok.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, február 18.

A macedón kérdés, melyet az európai hatalmak különféle reformokkal igyekeztek elaltatni, egyszerre égetővé lett.

A macedón bizottság feje, *Sarajev Boris ma*, mint Szófiából táviratozzák, *embereivel betört Macedóniába. Sarajev emberei rendes katonai egyenruhát viselnek és Manlicher-puskákkal vannak felszerelve.*

Ez a macedón kérdés szenzációja, mely immár puskaporossá tette a levegőt. *Macedónia immár háboru színhelye.*

Evvel szemben egyidejűleg az a távirat érkezett Konstantinápolyból, hogy a szultán két új huszárezred felállítását rendelte el. A lehető legháborusabb hír ez is s most már alig lehet beszélni békés megegyezésről, Törökország nem fogja tűrni, hogy Bulgáriából rendszeres katonaság törjön be az ő fenhatósága alatt álló területre.

Sarajev evvel a lépéssel élére állította a dolgot, ami különben annak is lehetett következménye, hogy Törökország nagyon nyomatékosan követelte Bulgáriától a macedón-bizottság megrendszabályozását, illetve feloszlását és Sarajev elfogatását.

Hogy a bolgár kormánynak megkönynyitse a dolgot, Sarajev megszökött a rendszabályok elől, de igen veszedelmes helyre, Törökország területére, a lehető legbékétlenebb szándékkal.

Evvel a lépéssel aztán még kétségesebbé vált az *osztrák-magyar-orsz reformtervezetnek* amugy is kétes sorsa.

A mit Sarajev *betörése előtt* még remélni lehetett volna, hogy úgy a porta, mint a macedóniak beletalálják magukat a hatalmak által indítványozott új rendbe, az most már lehetetlenné vált.

Törökország csak várt az alkalomra, hogy valami elienséges mozgalommal igazolhassa magát s rögtön kész a háborúra.

A reformtervezetről különben a *Neue Freie Presse* mai száma, mint Bécsből táviratozzák, érdekes intimitásokat árul el. A nevezett bécsi lap ismeri a titokban tartott tervezet főbb pontjait. E szerint Macedónia nem kormányzót, csak *főfelügyelőt* kap, aki szükségkép lehetne *nem keresztény is*. Hogy pedig a porta el ne csaphassa ezt a főfelügyelőt, *aki tág hatáskörrel lesz felruházva*, gondoskodás történt, hogy határozott mininális működési ideje legyen. A szultánnak kedveskedni akart a nagyhatalmak koncertje, mikor megengedhetőnek találta azt, hogy ez a főfelügyelő esetleg *Konstantinápolyban* tarthassa székhelyét.

Az adó ezentúl Macedóniában marad, Konstantinápolyba csak a közigazgatási költségek levonása után megmaradó fölösleg megy. A pénzügyi igazgatást pedig a Párisban székelő Ottomán bankra bizzák, mely meglehetősen független Törökországtól.

A hét végén nyújtják át a szultánnak az összes hatalmak véleményét a tervezetről. Hír szerint Franciaország minden utógondolat nélkül fogja magáévá tenni a reformjavaslatot, Olaszország, habár *Lamsdorf* gróf balkáni útja óta teljes egyetértésben van mindig a reformokat illetőleg Ausztria-Magyarországgal, saját terjeszkedési politikájára való tekintettel, szerény és tartózkodó modorban ugyan, de mégis tett módosító indítványt.

Anglia határozottan a macedónok legtel-

jesebb függetlensége mellett van, s a görög-török háboru alatt is kimutatta törökellenes érzelmeit.

Németország pedig török-barát politikája mellett most is kitart s ezért a reformtervezetet elfogadta ugyan, mégis annak legszelebb formában való bemutatását ajánlja.

A mi az érdekeltet illeti, bizonyos, hogy Törökország sokallani fogja a reformok szabadelvűségét, míg Macedóniáról még határozottabban lehet állítani, hogy nem látja a tervezetben teljes függetlensége biztosítását, holt erre törekszik, még vér árán is.

Mangra Vazul gyanusít.

(Nyilatkozat a volt nemzeti pátról.)

Arad, február 18.

Mangra Vazul nagyváradi püspöki helynök szörnyen rossz néven veszi a magyar közvéleménytől, hogy alkalmi hazafiságának föl nem ült. Egyre-másra jellennek meg a nagyváradi sajtóban a vele folytatott „beszélgetések”, s ezek mindegyikében arról a nagyméltatlanságról kesereg *Mangra*, mely vele mindanyiszor megesik, valahányszor visszaterelik a lapok a megemlékezést a memorandum-pörre, s ennek kapcsán hazáruónak nevezik a nagyváradi vikárius urat.

Tegnap a „Nagyvárad” című lap hasábjain mondta el fájdalmait. Ennek a nyilatkozatnak keretében azonban a saját fájdalomán kívül egyébről is beszélt *Mangra*, mégpedig olyasmiről, aminek kissé pikáns ize van, s ami okvetlenül cáfolatot igényel.

Azt állítja *Mangra*, hogy néhány évvel ezelőtt *fegyvertársul szölitotta őt maga mellé a volt nemzeti párt, s ennek aradi vezetői a képviseléválasztások idején együtt dolgoztak Mangrákkal.*

Olyan gyanusítás ez, melyet az egykori nemzeti párt vezérférfiairól senki föl nem tétélezhet. Bizonyára egy önmagával meghasonlott férfiú agyrémei ezek, aki, miután érzi, hogy a püspöki székre a játszmát elvesztette, most befeketíteni igyekszik mindenkit, akihez ér. Várjuk és reméljük, hogy *illetékes helyen* mihamarabb rányomják a valótlanág bélyegét *Mangra* kijelentéseire,

A *Nagyvárad* tudósítója beszélgetést folytatott *Mangra Vazul* nagyváradi vikáriussal, azon támadásokkal kapcsolatban, a melyek őt az aradi püspökválasztás ügyével kapcsolatban értik. *Mangra* a tudósító kérdéseire a következőket mondotta:

— Fel nem foghatom, mért lövöldöznek rám még ma is mérgezett nyilakkal? Hát bűn az, hogy *Papp Ignác* püspöksége mellett bontottam zászlót? Az új püspök, aki a politikától mindig távol tartotta magát, olyan *magyar érzelmű pap*, akinek hazafiságához a kétség árnya sem férhet. Egyik fő célja, hogy a magyarsághoz a román nemzetiségigét mentől közelebb hozza, s hogy egyhásmegyőjét boldog emlékü *Goldis* püspöknek szellemében kormányozza. Vagy tán azt rójják bűnműl, hogy az én jelöltem aratott győzelmet?

— Régióta ismeri vikárius ur az új püspököt? — kérdezte tudósítónk.

— Gyermekkorom óta. *Goldis Józsefnek* voltunk a tanítványai. Eszes, komoly, független gondolkozású, szepőlten jellemű férfi. Min mondám gondolkozásában teljesen önálló, s támadóim értelme, hogy óvakodjék a befolyásomtól, már ezért is fölösleges. De hát mért tartja magát távol a befolyásomtól? Káros hatásor

nem lehet rá, mert én csak hazafias irányban fogok segíteni püspökömnek.

— Beszéltek, hogy Papp Ignác pártja nem is volt elkészülve ily fényes győzelemre, mindössze két-három szavazat többségre számítottak.

— A mi pártunk — mondta Mangra Vazul — biztosra vehette a diadalt. Barátaim, híveim, akikben hazafias törekvéseim erős támogatóit látom, nagy szeretettel ajánlották föl nekem újból a jelöltséget, s ragaszkodtak személyemhez. De én — mint már volt alkalmam kijelenteni — nem akartam szembe helyezkedni a felség akaratával, s kértem őket, hogy olyan férfit válasszanak ki az egyház élére, akinek személyében garanciákat kapunk az egyházmegye békés kormányzására, a román-magyar barátság megteremtésére nézve. S a párt minden üdvös törekvés megvalósítását joggal várja Papp Ignációtól, akinek személye körül oly impozánsan csoportosult.

— Vikárius ur minden szava lelkes hazafiságról tanuskodik, mért van az, hogy a sajtóban hangok emelkednek, melyek teljesen kétségbevonják hazafiságát?

— Ez az amit nem tudok megérteni. Kijelenthetem a nyilvánosság számára, hogy őszintén, minden utógondolat nélkül óhajtom nemzetiségünk közeledését a magyarsághoz. Működésemmel nem adtam okot arra, hogy ennek ellenkezőjét tegyék fel rólam. Aradon például, ahol erősen támadnak, elfelejtik azt, hogy 1884-ben Aradvármegye vezetői, Vásárhelyi László, Urbán Iván hozzám fordultak, hogy a volt nemzeti párt diadalmát a románság bevonásával elősegítem. Es én akkor is teljes szívettel szolgáltam a magyar érdekeket, magam szálltam síkra, hogy a hazafias nemzeti párt zászlója diadalmasan járjon a román nép között. Es akkor senkinek nem jutott eszébe, hogy hazaárulónak nevezzen, amely cím inkább illeti meg azokat, akik ahelyett, hogy az egybeforrasztásra törekednének, a szétvonás konkolyát hintegetik.

Majd így folytatta:

— Dehát ha én hazaáruló vagyok, a támadóim mért nem néznek át Hamsea Agoston pártjába? Kik vannak ottan? Abban a táborban található Babes Vince, a tuzók hirhedt vezére, aki már 1867 előtt is a legveszedelmesebb tanok apostola volt, aztán Rotariu Pál a tomesvári ultra román lapok egykori szerkesztője, az országosan ismert izgató. Mutassanak ilyen hazafiakat a Papp Ignác választói közt: egyet sem találnak.

Beszélgetését Mangra Vazul a szavakkal fejezte be:

— Az új püspöktől joggal várhatjuk a nemes aspirációk megvalósítását. Es ebben az irányban én nem ellene, hanem vele és ő velem fog működni egyházunk és hazánk boldogítására.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Csütörtök: Szünét (Lohengrin esti főpróbája miatt.)
Péntek: Lohengrin, opera. (Bérletszünét.)

* Lohengrin előadási főpróbája. Holnap csütörtökön a színházban nem lesz előadás, hanem 7 és fél órakor Lohengrinből előadási főpróbát tartanak, melyen részt vesznek az aradi dal-egyület tagjai és a kibővített zenekar. A főpróbát teljes díszlet, világítás, kellék és teljes jelmezben fogják tartani.

* A Kis fészek. A jövő hét újdonsága a Kis fészek lesz, melyre a társulat teljesen elkészült. A darab telve van mutatós jelenetekkel, úgy hogy a közönség ki nem fogy a kacagásból. A szerepek mind első rendű kezében vannak. Az újdonságot Zilahy igazgató rendezi.

Aradmegyei tisztviselők mozgalma.

(A közigazgatási tisztviselők kongresszusa.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 18

A mai napon megindult a megyei tisztviselőknek a fizetésük törvényes rendezése iránti mozgalma, ugyanoly széles mederben, mint annak idején az állami tisztviselőké, amely utóbbi, mint a képviselőház asztalán fekvő legifjabb törvényjavaslat mutatja, eredménynyel járt.

Az új törvényjavaslat rendkívüli körülménnyel rendezte a fizetéseket. Nem feledkezik meg az új törvényjavaslat senkiről sem, aki az állam kerekét tolja, s precíz pontossággal gondoskodik a honvédmeházi jegyző, a háromszögöl segéd, a mértékhitelítő próbamester, a méhészeti vándortanító a cukorgyári ellenőr, a kefekötő mester, az országos képtári metszet-tisztító és a Ludovika-akadémiai műker-tész javadalmazásáról.

Szorgos féltékenykedéssel gondoskodik ez a törvényjavaslat arról, hogy a fennemlitett állami funkcionáriusoknak valahogy kevesebb fizetésük ne legyen, mint a szolgabíróknak, akik mindenestre tesznek anyszolgálatot az államnak, mint a cukorgyári ellenőrök, avagy pedig a különben tiszteltreméltó kefekötő mesterek.

Ezek az elfeledett tisztviselők, a közigazgatás rabszolgái tömörülnek most össze egy szoros falankszszá, hogy kivívják jogaikat és figyelmeztessék a feledékeny kormányt arra, hogy az ő állapotuk is érett a rendezésre.

A mozgalom most Aradmegye tisztikarában indult meg, elég súlyllyal és nyomatékkal ahhoz, hogy erről tudomást vehessenek a többi megye tisztviselői is. A tudósítónk a következőket jelenti:

A panaszok.

Mikor az állami tisztviselők fizetés rendezéséről szóló törvényjavaslat részletei nyilvánosságra jutottak, a közigazgatási tisztviselők sajnosan tapasztalták hogy őket felette igazságtalanul mellőzték. A közigazgatási tisztviselők egyszerre érezni kezdték helyzetük tarthatatlanságát. Különösen az aradmegyei tisztviselőknek fájhatott nagyon a mellőzés, mert ők még a régi viszok között is nagyon sanyaru helyzetben vannak, ha összehasonlítjuk őket Temes- vagy Csanádmegye tisztviselőkarával.

Temesmegyében 19 szolgabíró és 9 gyakornok van, s azonkívül a szolgabírák mindannyian ügyészi megbízottak, Csanádmegyében szintén. Aradmegyében a borosjenői és a kisjenői járásokban olyan sok a munka, hogy azt egy szolgabíró csak minden idejének feláldozásával végezheti el.

Ezzel szemben az ezer forint fizetésben 10—15 évig vár, míg egy főszolgabírói állás megüresedik. Az árvaszéki ülnököknek pedig olyan helyzete van, mely elveszi minden ambícióját a munkától, mert az ülnökből soha sem lesz magasabb rangú tisztviselő, a fizetése pedig az idők végéig ugyanaz marad.

A míg minden más pályáján a hosszú szolgálati idő legalább a fizetés arányos javulása által rekompenzálódik, addig a megye tisztviselői sivar jövőt látnak maguk előtt, mert a fizetés mindig ugyanaz marad.

Egyébként más panaszuk is van Aradvármegye tisztviselőinek. Évek óta kérelmezik, hogy a borosjenői járásban, a mely közbiztonsági tekintetben fekete Ázsiának bizonyult,

még egy szolgabírói állást rendszeresítsenek. Míg Temesmegyében derűre borúra rendszeresítsék ezeket az állásokat, addig Aradmegye sérelmei süket fülekre találnak.

Értekezlet a megyeházán.

Mindezek a panaszok legközelebb fognak megnyilatkozni azon az értekezleten, melyet Dálnoki Nagy Lajos dr. a vármegye alispánja hívott össze.

Magyarország vármegyei közül mintegy ötven mozdult már meg, hogy a fizetés rendezés dolgában felemelje szavát. Ezek a mozgalmak azonban lanyhák voltak, Aradmegye az első, mely most a komoly tett terére lép.

Az alispán ma kiadott köriratában február 28-ára hívta össze a vármegyei tisztviselők értekezletét, melyen Schill József főjegyző fogja előadni a megyei tisztviselők kívánalmait.

Ugyanezen a napon lesz a megye rendkívüli közgyűlése, a nap tehát alkalmas, mert együtt lesznek a járásbeli tisztviselők is.

Ezen az értekezleten előreláthatólag nagyon keserű felszólalások fognak történni, a régóta gyülemelő panaszok itt ki fognak törni.

Az értekezlet azonban többet is fog tenni mint pusztán panaszkodni. Ki fognak küldeni egy bizottságot, mely precizirozni fogja a kívánalmakat és azokat előterjeszti annak az országos kongresszusnak, melyet március 25-én tartanak meg az ország fővárosában.

A kívánalmak.

Azok a kívánalmak, melyeket a kongresszus a törvényhozásnak, illetve a kormánynak még ebben az évben előterjeszt, a következők:

Dacára annak, hogy a közigazgatás tisztviselőinek, a kik a néppel szemben legközvetlenebbül képviselik a magyar állam hatóságát, ugynevezett reprezentacionális kiadásai is vannak, csak azoknak az elveknek megvalósítását kéri, hogy a közigazgatási tisztviselők fizetés tekintetében is soroztassanak az államiakkal egy-sorba. Azt kívánják továbbá, hogy fokozatos előléptetésben ők is részesüljenek. Adjon a kormány a törvényhatóságoknak annyi állami támogatást, hogy tisztviselőinek ugyanolyan javadalmazást adhasson, mint az állam.

Az aradi megyei tisztviselők hallomás szerint a következő pontokat fogják az országos kongresszus elé terjeszteni.

„1. A közigazgatási tisztviselők az állami tisztviselőkkel egyenlő javadalom és fokozatos előléptetésben részesíthetése végett a kormány bocsásson a törvényhatóságok részére megfelelő támogatást.

2. Miután ez az ügy törvényhozásilag rendezendő, kerestessenek meg a törvényhatóságok, hogy a törvényhozáshoz ilyen szellemű feliratok intéztessenek.

3. A mozgalom támogatására kéressék fel az egész hazai sajtó.”

Ez a három pont azonban korántsem végleges. Sem Schill József előterjesztését, sem a végleges határozatot tudni nem lehet. Annyi bizonyos, hogy a legfontosabb elvek a felsorolt három pontban kifejezésre jutnak.

Egy előkelő aradmegyei tisztviselő számítása szerint a közigazgatási tisztviselők fizetésrendezése körülbelül 4 millió koronába kerülne; ezáltal a megyékben megszűnnék a sokat emlegetett korrupció, a melynek, ha nem is a rossz fizetés az oka, de annak is része van benne. Ugyanezen tisztviselő szerint többet ér egy becsületes közigazgatás, mint az a nagylelkűség, hogy a katonai javaslatokra 6 milliót és a civillistára 2 milliót költünk.

Hogy készült a Lohengrin?

(Wagner Richard és az operája.)

— Közli: Polgár Sándor. —

Arad, február 18.

Wagner Richárd, a *Lohengrin* szerzője 1846-ban, a drezdai királyi operánál működött, mint karnagy. A sok munka nagyon megrongálta egészségét és kérényt nyújtott be a királyhoz, ki öt három hónapra szabadságot adott azzal az indoklással, hogy „szabadságotat munkája befejezése végett.”

Wagner falura költözött, a falusi csend, regényes táj, mező, berek elfeledteté vele a nagyvárosi zajt, a színházat, stb. Igen jól érezte magát, sőt egy levelében egyik jó barátjához azt írta: „Hála Istennek, igen boldognak érzem magamat a falusi életben, én vagyok az első városi ember, aki ide beköltözött, és reményem, a falusi élet, a jó levegő, visszaadja nyugalmammal megrongált egészségemet is. Egész nap járom a mezőt, erdőt, és mindenben szórakozást keresek, hogy a zenét egy időre kiverjem a fejemből.”

Ez azonban tévedés volt, olyan genialis művész, mint ő, képtelen volt a zenétől megszabadulni. A zene őt teljesen rabbá tette és alkotó ereje, zenei képzettsége a csendes falusi magányban is teljesen lekötötte minden erejét, gondolatát a *Lohengrin* megírásához, úgy annyira, hogy minden sétájában magával vitte a *Lohengrin* zenei gondolatait.

Tömérdek zenei jegyzetekkel tért vissza Drezdába. Szabadságidejének letelte után 1846. szeptember havában kezdte a *Lohengrin* megírását és 1847. március végén az egész mű teljesen készen, befejezve feküdt asztalán, melyet ugyanakkor a drezdai kir. operához előadás végett be is nyújtott.

A zeneművet minden habozás nélkül el is fogadták, de ekkor közbejött az 1848—49-iki politikai áramlatok, melyek Wagnert is szökésre kényszerítették és így a *Lohengrin* sorsa bizonytalanra vált; a feledés homályába temetett el.

Wagner ezután a legnagyobb nyomorúsággal küzdve Párisba jutott, minden reményt elvesztett, hogy valaha az ő boldogságát arany-sugaras nap fogja melengetni.

E kétségbeesett helyzetében tekintete megakadt az előtte fekvő csaknem feledésbe ment *Lohengrin* partitúráján. Onkéntelenül feljajdult, hogy e nagy munka örökre feledésbe menjen? Nem; egy pár sort írt kebelbarátjához *Liszt* Ferenchez, aki válaszában értesítette őt, hogy *Weimarban* elő fogják adni a nagy művet.

A *Lohengrin* első előadása 1850. augusztus hó 28-án volt *Weimarban*. Innen járta be *Lohengrin* diadalmasan a nagy német birodalmat, de Wagner soha nem hallhatván az ő hatalmas munkáját, kétségbeesetten kiáltott fel.

— En vagyok az egyetlen talán, aki az én *Lohengrin*emet még nem hallottam.

Végre 1861-ben május 11-én *Bácsben*, egy főpróbán hallhatta saját szerzeményét.

Wagner az első egyetlen, ki oly zenei tudással állt elő, hogy bámulatba ejtette az egész világot.

A „*Lohengrin*” partitúráján van egy pár sor, melylyel az egész művet *Liszt* Ferencnek ajánlja, e pár sorban egy egész világ foglaltatik, mely legjobban jellemzi *Wagner* Richardot. Az ajánlat körülbelül így hangzik:

Kedves Liszt! Te volál az, ki e papírról a néma kottákat meg szólaltattad, a te végtelen szereteted nélkül az én művem még ma is élettelenül hánykolódnék valahol és talán engem is elborított volna a feledés fátyola, senki tudomást nem szerzett volna ar-

ról, hogy mi töltötte be egész lényemet, szívemet, minden gondolatomat. Te általad jutottam ahhoz, hogy az emberiség rólam tudomást szerez és ezért mint eszményképet nagy művem élére állítalak nemes példaként. Ebben a boldogító meggyőződésben ezennel neked ajánlom fel művem az egész művelt világ előtt. Igaz barátsággal:

Wagner Richárd.

Ez a hatalmas dalmű, mely annyi színpadon, annyi diadalt aratott, megtartja bevonulását az aradi színházba is. Az aradi színházé a dicsőség Magyarországon, hogy vidéki színpadon elsőnek adja elő a nagy Wagnernak ezt az örökéletű művét.

Fejérváry afférje.

(Párbaj Lengyel Zoltánnal.)

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —

Arad, február 18.

A főváros érdeklődését ma az a lovagias ügy fogta le, amely *Fejérváry* Géza báró honvédelmi miniszter és *Lengyel* Zoltán dr. országgyűlési képviselő között támadt a képviselőház keddi ülésén történtek miatt. Ma már oly hírek is terjedtek, hogy a miniszter már megverekeedett volna pisztolyra *Lengyel* Zoltánnal, ezek a hírek azonban tévesek voltak.

Lengyel Zoltán képviselő tudvalevően provokáltatta báró *Fejérváry* Géza honvédelmi minisztert, mert a miniszter a tegnapi ülésen így szólt:

— *Lengyel* Zoltán hazudott, hazudott, hazudott!

Lengyel Zoltán segédei: *Kubik* Béla és *Barta* Ferenc. A honvédelmi miniszter pedig gróf *Andrássy* Tivadart és gróf *Hadik* Jánost nevezte meg segédeikül. Ma délelőtt tíz órára tüzte ki megbeszélése terminusát a négy segéd. De az ülésteremben lezajlott napirend előtti események miatt csak tizenegy óra után ültek össze a képviselőház jegyzői irodájában. Csaknem egy óra hosszat voltak együtt. Közben *Andrássy* Tivadar bement az ülésterembe s konferált *Fejérváry*val, *Lengyel* Zoltán segédei is tárgyaltak a felükkel. Dél felé kijött a négy segéd a folyosóra.

Az újságírók azonban hiába rohanták meg őket; a segédek kijelentették, hogy titoktartást fogadtak. Ekkor híre kelt, hogy az affér, melynek békés elintézését eddig mindenki biztosra vette, mégsem lesz békésen elintézhető. Hír szerint a honvédelmi miniszternek álláspontja a következő: A „hazudik” kifejezésért ő már előző rendreutasítást kapott s a rendreutasítást elfogadván, ő maga jelentette ki, hogy — sajnája, hogy ez a kifejezés kicsuszott a száján. E kijelentésben meg van a *Lengyel* Zoltán elégtétele. Ami a *Lengyel* által felhozott tény lényegét illeti, azt csakugyan valótlannak kell mondania. Tehát csak a helytelen kifejezés reparálásáról lehet szó, ez pedig már a nyílt ülésen megtörtént. *Lengyel* Zoltán segédei viszont a dolog illetően elintézésébe, úgy látszik, nem hajlandók belemenni. Erre — hír szerint — a honvédelmi miniszter segédei kijelentették, hogy báró *Fejérváry* Géza kész akár kardra, akár pisztolyra kiállani s nem kívánja, hogy tekintettel legyenek az ő hetven éves korára.

Délután különféle hírek keltek szárnyra az afférről. Az egyik verzió szerint a segédek pisztolypárbajban állapodtak meg. A párbaj délután 3 órakor lenne a *Ferenc József* lovassági kaszárnyában. A feltételek a következők: Távol ság 35 lépés, avance 5 lépés, egyszeri golyóváltás.

Azután azt is beszélték, hogy a párbaj már

meg is történt, de sebesülés nélkül ment végbe.

Amint fővárosi tudósítónk az esti órákban táviratozza, a párbaj eddig nem történt meg. A párbaj feltételeire nézve a segédek szigorú titoktartást fogadtak s kívülök a párbaj idejét és helyét senki sem tudja.

A párbajt valószínűleg holnap reggel tartják meg. Némelyek szerint a segédek kardpárbajban állapodtak meg, de ez se bizonyos.

Az éjjeli órákban táviratozzák: A *Fejérváry-Lengyel* affér fegyveres elintézése holnap reggel kilenc órakor történik meg a *Ferenc József* lovassági laktanyában, még pedig valószínűleg kardpárbajjal.

SPORT.

+ A „*Meteor*” kerékpárklub számvizsgáló bizottsága mára hirdett ülését szomban (21-én) este tartja meg a klub helyiségében.

Aradi betörő kalandja Temesváron

(A Nagyköruti betörés tettése.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, február 18.

Egy nagyobb szabású aradi betörés tettesének érdekes kalandja volt Temesváron. Véletlen szerencsével sikerült neki kimenekülni a rendőség kezéből, valószínű azonban, hogy egy-két nap alatt hurokra kerül, mert egy krajcár pénze sincs, már pedig bizonyos, hogy a pénztelen embert könnyeub utolérni, mint a hazugot.

Megírtuk, hogy vasárnap este *Sziklay* Arthur államvasuti főmérnöknek a Nagykörut 2 ik számú házában lévő lakásába valaki betört s onnan mintegy 400 korona értékű ezüstöt és ruhaneműt lopott el. *Green* Nándor t. főkapitány a betörést követő reggelen táviratot küldött a nagyobb városok rendőrségeinek s ezek közül a temesvári rendőrségtől jött válasz, amely szerint a betörés tettesét ott látták, s az „egy magas, erős szőke bajszú, 28—30 évesek látzó egyén. Szökésben van, nyomozzuk.”

Ez volt a temesvári rendőrség távirata, amelynek folytán a káros kívánságára a rendőség átküldte Temesvárra *Gajda* Gábor detektívét. A detektív megállapította, hogy a tolvaj Aradról vasuton ment át Temesvárra, ott villamosra ült, de mert pénze nem volt, le szállították. Ekkor megfogadta a 31. számú fiakert s azon egy bank elé hajtattott. Itt a fiakeresnek egy forgalomból már kivont két forintot ezüst tallért adott avval, hogy nem sokára lesz pénze s a tallért jó forinttal visszaváltja.

A kocsis várt, a betörő pedig hordárt fogadott s avval egy csomagot küldött be elzálogosítás végett a bankba, ő maga pedig a bank utcában várakozott. A hordár ezüstneműket vitt be, a zálogházban azonban már ott volt az aradi rendőség körözőlevele s ebből a lopott tárgyakat felismerték.

Közben a temesvári rendőség egy közege ment be véletlenül a bankba s ezt az utcán sétáló betörő észrevette. Azonnal elsietett a bank környékéről s azóta nyoma veszett. A fiakeres még utána kiáltott:

— Ténstur, várjon, már jön kifele a hordár! — a tolvaj azonban avval, hogy betér egy pohár sörre, véggép eltűnt.

Az ezüstneműket természetesen elkobozták s már el is küldték az aradi rendőséghez.

A villamos vasut temetése.

(A jogügyi-bizottság ülése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 18.

A villamos-vasut ügye nem sokáig fog már anyagot nyújtani tárgyalásul a törvényhatóság albizottságainak. Legutóbb a közlekedési-bizottság mondta ki rá a halálos ítéletet, ma délután pedig a jogi-bizottság énekelte el felte a temetési dalt. Az előbbi minden teke-tória nélkül, röviden akart végezni az immár nyolc év óta haldoklóval, a jogi-bizottság azonban a kimulását is jogi formák között óhajtja, nehogy valami káros pört hagyjon örökségül a városnak.

Tudvalevő, hogy a közlekedési bizottság a villamos vasut ügyében tartott legutolsó ülésén azt a javaslatot hozta meg határozatképen, hogy a város vessen véget a nyolc év óta tartó huza-vonának s szüntesse meg a lóvasuttal kezdett tárgyalásokat, s a közúti közlekedésünk refor-málását újból, előlről kezdje meg. A tanács, mielőtt a közlekedési bizottság javaslatát elfo-gadás végett a közgyűlés elé terjesztette volna, előbb megkérdezte a jogi-bizottságot arról, vajjon nem érheti e kár a várost a lóvasut-társaság részéről, ha a vele már megkötött szerződéstől eláll s a tárgyalásokat ezzel a vál-lalkozóval megszünteti?

Első pillanatra ugylátszott, hogy a tárgya-lásoknak egyszerű megszüntetése egyik félre sem fog járni semmiféle következmények és kötelezettségekkel. Csakhamar rájöttek azonban arra, hogy ez függ valamitől, attól tudniillik, hogy az a szerződés, amelyet a város hat év-vel ezelőtt megkötött a lóvasut-társasággal a villamos kiépítésére vonatkozólag, érvényes-e s kötelező-e? A tárgyalásokat ugyanis csak ab-ban az esetben lehet a városnak egyoldalulag megszüntetni, ha az alapszerződés, amelyben a minisztérium tudvalevőleg több kifogást ta-lált, nincs életben.

Rosenberg Miksa dr. azt hiszi, hogy érvé-nyes szerződés van, csak jóváhagyott szerző-dés nincs.

Varyassy Lajos tanácsos felolvassa erre az alapszerződés klauzuláját, amely szerint ott ki van kötve, hogy a szerződés csak akkor válik mindkét félre kötelezővé, ha azt a kormányha-tóság jóváhagyja.

Schwarcz Jenő dr. a közlekedési bizottság javaslatát egy kissé ridegnek találja. Attól fél, hogy ha a város elhatározza, hogy a tárgya-lásokat rövidesen megszünteti a vállalkozóval, úgy a városra hárulna az az ódium, hogy a villamos vasutat ennyi idő alatt nem tudta megvalósítani. Inkább mondja ki a bizottság azt, hogy miután a lóvasut a szerződési pon-toktól lényegesen eltérő feltételeket szabott, a város ezen újabb feltételeket el nem fogad-hatja, s ennél fogva az eddigi tárgyalásokat eredményre nem vezetőnek deklarálja. Megfonto-landónak tartja továbbá azt is, hogy a lóvasut-társaság biztosítékából nem volna-e valamennyi visszatartandó kárpótlásul azért, hogy a villa-mos vasut a vállalkozó hibájából hat év óta nem volt elkészíthető?

Rosenberg Miksa dr. szerint az a kérdés, hogy a városnak érdeke-e ezzel a vállalkozó-val megszüntetni s esetleg egy mással újra kezdeni a tárgyalásokat, vagy sem. Ha nem érdeke, akkor keressenek kivezető utakat, ha pedig érdeke, úgy minél egyszerűbben és rövi-debben kell véget vetni az alkudozásoknak.

A tulajdonképeni probléma érdemi részé-hez Steinhardt Mór dr. szolt elsőnek s ő volt az, aki egy indítványával a kivezető utat meg-találta. A miniszter elég óvatosan nem nyilat-

kozott arról, hogy a város és a lóvasut között létrejött s hozzá felterjesztett szerződést jóvá-hagyja e vagy sem, csupán újabb feltételeket kívánt abba felvételni. Vitatkozni lehet már most azon, hogy a szerződés a miniszter által közölt újabb pontoktól eltekintve, érvényes-e vagy sem. Azonkívül van egy másik, előbbi miniszteri utasítás is, amely meghagyja a vá-rosnak, hogy a pályázatot tevő vállalkozók kö-zül elsősorban a lóvasuttal tárgyaljon. A város ezt megtette, a tárgyalások azonban meg-valósuláshoz nem vezetvén, most szabadkezet nyert.

Steinhardt Mór javaslata az volt, hogy a város konstatálja a tárgyalások eredménytelen-ségét, hozza ezt a miniszter tudomására avval, hogy — ha tetszik neki — hagyja jóvá az alap-szerződést, vagy konstatálja ő is a tárgyalások eredménytelenségét s mondja ki, hogy a város most már bárkivel felveheti a tárgyalásokat, mi-után a lóvasutnak az előjogot megadta, de ev-vel megállapodásra jutai — bizonyára nem a város hibájából — nem tudott. Végül azt is in-dítványozta Steinhardt dr., hogy a felterjesz-tésbe foglalják még bele azt is, hogy a város most már nem hajlandó tovább nyújtani ezt a tengeri kigyóvá vált ügyet s a lóvasuttal sem-miféle újabb feltételek mellett alkut nem kezd.

A jogi-bizottság elfogadta Steinhardt Mór dr. indítványát s a bizottság határozatának szö-vegezésére, mely egyuttal a miniszterhez inté-zendő felterjesztést is fogja képezni, egy albi-zottságot küldött ki, melynek tagjai Reicher Károly főügyész elnök, továbbá Steinhardt Mór dr., Schwarcz Jenő és Vizer Péter alügyész.

Az ülésen Institoris Kálmán polgármester elnöklése alatt jelen voltak: Varyassy Lajos h. polgármester, Kádas Kálmán főjegyző, Reicher Károly főügyész, Vizer Péter alügyész, továbbá a bizottság tagjai közül: dr. Mülek Lajos, Mül-ler Károly, dr. Nagy Sándor, Péterfy Antal, dr. Priegl István, dr. Robitsék Ágost, dr. Rosen-berg Miksa, dr. Steinhardt Mór, dr. Schwartz Jenő, dr. Szalai Arnold, dr. Tolnai János és dr. Vajda István.

MULATSÁGOK.

Farsangi naptár:

Február 21. A radna-lippal ev. ref. szegényeket és ár-vákat gondozó egyesület domino-estélye (József főherceg-szálló). — Az aradi iparosifjak önképzőkörének táncvi-galma (Kass-vendéglő). — Az aradi waggongyári önkén-tes tűzoltókar álarcos bálja (Városliget). — A makói ke-reskedők egyletének hangversenynyel egybekötött tánc-estélye. — A Mikalának megalakult vöröskereszt fiók-egylet és az ifjusági-egyesület táncestélye (iskolaépület). — Az aradi kereskedők körének estélye este 9 órakor.

Február 22. A beéli olvasókör műkedvelői előadással egybekötött táncestélye. — A gyoroki önkéntes tűzoltó-egylet táncvigalma (Nagyvendéglő). — A radnai ipar-os-ifjak műkedvelői előadással egybekötött táncmulatsága (Magyar korona). — Alarcos bohém estély este 8 órakor (Fehér Kereszt). — A mária-radnai polgárság táncvigalma (Paller vendéglő).

Február 28. Az arad-hegyvidéki turista-egyesület tré-fás estélye.

(*) Az aradi kereskedők köre estélye. Az Aradi Kereskedők Köre szombaton, e hó 21-én este zártkörű háziestélyt rendez saját helyisé-gében. A háziestélyt rövid hangverseny nyitja meg, a melyen több zeneszám mellett egy magánjelenet kerül előadásra. A háziestély este kilenc órakor kezdődik, a szokásos belépő dí-jak mellett. Meghívokat az estélyre nem bo-csát ki az elnökség.

(=) A butyini menyecskék tegnap kitűnő sikerű mulatságot rendeztek, melyen nagy kö-zönség vett részt s ma reggelig a legjobb han-gulatban vigadtak. A négyeseket hatvan pár táncolta. A jelenvolt hölgyek névsora a követ-kező:

Asszonyok: Dr. Dénes Jakabné, Kiurszky Ivánné, Popper Ignácné, Resnik Árpádné, Gombos Antalné, Kleindl Józsefné (Berza), Georgia Jánosné, Klein Márkusné, Klauszzer Jakabné, Markovics Jó-zsefné (Kiszindia), Korek Gusztávné (Kujed), Mózer

Lipótné (Borossebes), dr. Uray Miklósné (Dézna), Fischer Adolfné, Kohn Henrikné (Kiszindia), Resch-mitzer Izidorné (Kujed), Bognár Károlyné (Kujed), Eckert Károlyné, Weiszherger Mórné (Gurahoncz), Orvai Miksané, Posszert Ferenczné, Roth Henrikné, Nika Sándorné (Almás) stb.

Leányok: Fischer Margit és Vally, Kintzig Mariska (Gurahoncz), Filip Auréla, Muntyán Kons-tantina, Weitzer Vilma (Lippa), Weiszberger Emilia (Gurahoncz), Mózer Angella (Borossebes), Kleindl Mariska (Borosjenő), Nagy Mariska (Pankota) stb.

(=) Talpas és vidéke tanítószaga f. hó 14-én zártkörű táncvigalmat rendezett Talpason, a talpasi és barakonyi állami iskola javára. Este fel 9 órakor kezdődött a tánc, s másnap reg-gelig a legjobb hangulatban tartott. A tiszta jövedelem 80 kor. Jelen voltak:

Asszonyok: Angelina Tivadarné, Cserecsyés Románné, Dessián P. Adrienne (Zsáka), Faur Todor-né (Somoskesz), Felner Aurélné (F. Bátor), Ferenczy Miksáné (Csermó), Franc Péterné, Haberfelner Bé-láné (Barakony), Hermann Gézáné (F. Bátor), Hesz Ferenczné, Jenisch Lajosné (Barakony), Kádár Gyu-láné, Kövér Istvánné (Pankota), Kunda Sámuelné (Apatelek), Leu Pálné, Leu Zalánné (F. Bátor), Muzsáy Zoltánné (Seprős), Oláh Józsefné, Papp An-talné, Suhajda Antalné (Barakony), Töröcsik La-josné (Barakony), Vidikán Lórinccz (Apatelek), Vincze Miklósné (F. Győrös), Waldmann Hermánné, Wágner Pálné (F. Bátor), Weisz Józsefné.

Leányok: Balogh Rózsika, Braun Zsenni, Cse-resnyés Mariska, Dávid Rózsika (Kisjenő), Hesz Jankucza, Kalmár Mariska (Seprős), Koszta Mariska (F. Bátor), Kunda Annus (Apatelek), Löffler Annuska (F. Bátor), Leu Vilma, Mauró Terike (Csermó), Ne-dolász Mariska (Urszád), Papp Mariska, Stolcz Irénke, Irmuska és Micike, Tisch Mimike (Barakony), Töröcsik Annuska (Barakony), Vidikán Irénke (Apa-telek), Vincze Vilma (F. Győrös), Wágner Évike (F. Bátor), Weisz Etelka.

Felülfizettek: Kabdebó Károly 10 kor., Kab-debó István 8 kor., Kövér István 6 kor., Haberfel-ner Béla 4 kor., Fleischer Ignac 3 kor., Laufer Frigyes 3 kor., Weisz Sándor 3 kor., Suhajda An-tal, Herrmann Géza, Kádár Gyula, Jenisch Lajos 2—2 kor., Waldmann Herman, Laufer Gusztáv Ferenc Péter, Faur Todor, Töröcsik Lajos, Szűcs Ferenc, Felner Aurél, Muzsáy Zoltán, Ferenczy Miksa, N. N., Tulea Demeter 1—1 koronát.

(=) A berzovai önkéntes tűzoltó egylet febr-uár hó 21-én, szombaton a berzovai nagyven-déglő termeiben a saját pénztára, illetve a be-szerzett tűzoltó felszerelések törlesztésére zárt-körű táncvigalmat rendez.

(=) A borossebesi iparos ifjusági egylet folyó hó 15-én tartotta jól sikerült, műkedvelői előadással egybekötött táncvigalmát a Kettner-féle vendéglőben. Az előadásra színrekerült a „A millimári”, melyen Schweier Ilona k. a. és Schweier Gyula tüntették ki magukat. A többi szereplő hölgy és ur is részoláltak a tapsra. Az előadást követő táncmulatságon a következő hölgyek vettek részt:

Asszonyok: Rázel Istvánné, Móser S. né, Lein-vatter Gyné, Csizsár J. né, Fűzes J. né, Leökös P. né, Binenenstok I. né, Baumgartner J. né, Nusz-baum Zs. né, Tátra M. né, Bucsaí J. né, Deutsch M. né, Runge J. né, Máthé J. né, Bilek J. né, Hala-máj V. né, Paczelt Gy. né, Bíró E. né, Schida J. né, Stern S. né, Lengyel J. né, Killik J. né, Killik K. né, Schmidt A. né, Mauker J. né, Csók I. né, Bedő M. né, Flachbart K. né, Tóth J. né, Takács K. né, Schweier A. né, Novák N. né, Kiss M. né, Komplet J. né, Molnár J. né, Csája F. né, Szabó I. né, Szűcs F. né, Kecskési V. né stb.

Leányok: Däempl Mariska, Móser Angika, Tátra Róza, Schweier Ilonka, Bíró Irénke, Stern Mariska, Killek Etelka, Lengyel Anna, Farkas Ve-ron (Berza), Litrics Mariska, Litrich Ilonka, Elachba Gizella, Szűcs Margit, Szabó Rebi, Kerekes Matilda, Jeny Mariska, Marks Ilona, Kohn Sarolta, Schida Veron, Berka Mariska stb.

(=) Az aradi posta és táv. altisztek és szol-gák febr. hó 7-én tartott táncvigalma alkalmával a következő felülfizetések történtek: Szél Ernő p. és t. főnök, Arad Csan. Gazd. Takarékpénztár, Neuman Testvérek, Vásárhelyi Béla, Ottenberg Tivadar, Kép-pich Zsigmond 10—10 korona, özv. Nikodém János-né 8 kor., br. Fejérváry Geza, Rozsnyay Kálmán, Hann Alajos, Első Magyar Általános Biztosító Tá-rsaság, Viktória bank, Kass Béla vendéglős 5—5 kor., Institoris Ignác (Brád), Krausz József p. t. fel., br. Jósika Gyuláné, Lilienberg Sándor, Adler Anna és társa, Lészay Sándor, Gebhart J. és Fia, Mat-tuschek András, Bozóky István p. m., Rác Kelemen,

p. m. (B. Jenő), Pohl Ödön 4—4 korona, Pálgári Takarékpénztár, Steiner Ferenc, dr. Králitz Lajos, Andrányi Kálmán utóda, Kádas Mihály p. m. (Kétegyháza), Stein Sándorné, Fülöp Károly, Petneházy Jánosné, Fenyvessy Hugó p. s. t., Kugler István táblabíró 3—3 korona, Berger Izidor, Nagy József, Börcsök Mariska, özv. Kabdebó Béláné, Fritz Béla p. és t. s. tisztt, Pongrácz István 2.40—2.40 korona, Molnár István (K. Kun Félégyháza) 2 kor., 20 fill., Vollmann Jakabné, Jelea György (Uj. Szt. Anna), Nikolits Sándor, Nikolits Géza, Herschkovits Ignác, Eles Armin, Heiszler József, dr. Hermann Ignác, Rosenfeld Herman, Tenner László, dr. Tolnai János, Prazsák Ferenc, Reinhart Fülöp, dr. Auszterweil László, Bloch H., Lázár Gyula, Krebs Géza, Polák Vilmos, Bing Ede, dr. Suciú János, Bilkey Béla p. s. tisztt, Schulte Frigyes p. s. Péterffy Antal, Salamon Samuné, Reisz Mór, Lengyel Lőrinc, Farkas Andrásné, Singer Gyula, Meinártz Géza p. és t. t., Kotz József főmérnök, Leitner Győző p. t. főt., Szathmáry István (Budapest), Hamedli Ferenc, Kende Arthur, Széll Antal, Koller Ottó, dr. N. N., Sellyey Manó (Szemlak) Löffler Jakab, Steiner Adolf birtokos, Wilhelm Lajos, Grósz József p. és t. s. t., Zöld János p. t. s. t., dr. Kell Lipót és Jellinek, Batori Jánosné, Domán Sándor, Balog István p. t. t., Knie Gyuláné, Liebhaber János, Ugray Lajos, Krausz Elemér, K'eoncic Vjekoslav p. t. Simon István, Debrecenyi Károlyné, Tar István, Billa Mihályné, Abendt György, Pécsy Géza p. s. t., Szapari Márk, Schneider Lajos, Fritz Zsigmond p. t. t., Rózsa Kálmán p. s. t., Segesvary István p. s. t., Zsuk Döme, Albrecht Agoston, Vassné, (Csermő) p. m. 2—2 korona, Both Lajosné, Kovács Soma 1.20—1.20 korona, Hendl Ödön, Burger Gyula B. L., P., Bogdán Virgil dr., Palotás Mihályné, Mezey György, I. T. L., Dürr Kocsárd, Erdős Pál, Jäger János, Mogyorós Janosné, Péntes Jánosné, Ladányi Sándorné, Móc Jeretoiné, Máthé János, Wolf Emma, Hidvéghy Károlyné, Vámos Imréné, Gyaraky Lászlóné, Lakatos Ferenc, Kasza Lajosné, 1—1 korona, Neupaur Béla, Weber Péter 80—80 fill., Schléssinger Béla, Nagy András, Lázár Béláné 60—60 fill., Krisán Istvánné, Szabó József 50—50 fill., Udvardy Vilmos, N. N., 40—40 fill., Pilán Györgyné, Pilán Mariska 25—25 fill. Fogadják e nemesszívű adakozók ezton is hálás köszönetünket. A rendezőség.

A mulató Lloyd.

(A holnapi férfi-estély.)

Arad, február 18.

Ha valaki szimbolikus szobrot akarna csinálni arra az estélyre, amelyet holnap, csütörtökön este tartanak az aradi Lloydban, akkor agyagba formálna Merkurt, amint kissé be van csipve, szárnyas cipkáját félrecsapja, s férfiu-Isten léteire kivágott ruhát, trikót és husz centiméternyi hosszúságú szoknyát visel, amelyben a lába a legkecsesebb piruettnek lendül. Ilyet csak minden tíz esztendőben egyszer mer csinálni az öreg Merkur, a mikor megsokallja a maga komolyságát. A Lloyd-társulat is, amely évtizedek óta tisztes komolysággal tölti be hivatását, egy estén önként számúzi ezt a komolyságot: falai közül és — férfi estélyt rendez.

Hogy van ok rá, amiért a Lloyd-nak különben oly udvarias lovagjai a hölgyvilágot kirekesztik az estélyről, bizonyos. Az estély szellemi műsorán bőségesen lesz kaviár, de a csintalanságot mindenütt kacagtató ötletek, bohéme elmésségek teszik a prüdebek előtt is megbocsáthatóvá.

A gomb, a melyhez ezt a férfi-estélyt varrták, egy billiárd-asztal, a Lloyd új billiárdja, amelyet ünnepies aktus kíséretében lepleznek le. Az aktus diszközgyűlés lesz. Ennek ad hoc-elnököt választanak, amely választáson, miután ellenjelöltől nincs szó, valószínűleg dr. Mittler Izidor neve fog győztesen kikerülni. A főlavató beszéd után a jelenlevők mindegyike egy lökést tesz az új billiárdon egy alkalmi jelige kíséretében, ahogy a zászlószögek beverése szokott megcsenni.

A többi még rettenetesül titokban tartják, úgy, hogy még Singer Zsigmond a N. Fr. Pr. tudósítója is bajosan tudna meg valamit belőle. Zárt ajtók mögött folynak a próbák és rendelkezések, nincs az a Lloyd-beli tekintély, a kinek előre fölvilágosítást adnának.

Alkalmi Singer Zsigmondunk, megkockáztatva

régi, híres diskrecióját, a következőket tudta meg a műsorból:

Megnyitótul Deutscher Sándor kuplékat énekel, a német Klapphorniádák mintájára. Azután, ha valami akadály közbe nem jő, Zubor Andor fog az emberi kor legvégső határa között tósztolni. Majd Wiener Gyula dr. mond el élcés nótában bus históriát egy szerencsétlen emberről. Ezt követőleg egy merész vállalkozású kvartett: Ransburg Sándor, Radó Károly dr., Wiener Gyula dr. és Sarkadi Aladár lép a pódiumra.

Ezután következik a cleu: *Alsós párti a Lloydban*, amely bohózatot Radó Károly dr. írta, személyesítve a Lloydban élő törzsalakokat. A darabot, hir szerint a Comédie française is kérte, de a szerző az első előadás jogát a Lloyd-nak tartotta fenn.

Sarkadi Aladár a *Bob herceg* keringőjére „Londonban van hely, számos utca” fog kuplékat énekelni, a melyeket egy hej állítólag jőnevű poéta írt. Egymásután fognak következni a kerítő dallamán, hogy Aradon hej, sok mi minden van...

Az utolsó a sorban a *Monna Vanna* legújabb paródiája, a melynek címe: „Egye meg a fene azt a köpönyeget!” Ezt Faragó Rezső követte el: a hőst Ransburg Sándor, a hősnőt Sarkadi Aladár játssza, míg a drámát Révész Mór dr. rendezi.

Tudcsitónk még annak is híret vette, hogy az estély terített asztalok mellett fog lefolyni, s hogy az iven, a melyet a helyiségben kitétek, oly tömegesen jelentkeznek az aláírások, hogy az újabbakat a rendezők már nem győzik lebeszélui az aláírással.

Eddig szól, nem egész föltétlenül megbízható, de a valószínűség határozott jellegével bíró tudósításunk. Annyit azonban enunciólhatunk, hogy a holnapi férfiestély megfogja oldani ezt a régi, sokat bolygatott és vitatott politikai, társadalmi és közgazdasági kérdést: *mi kell a magyarnak?*

Negyedfélmillió jótékonycélra.

(Szenzációs végrendelet.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, február 18.

Meghalt a magyar tanítóságnak egy nagy jótévedője. Hogy ez volt, életében alig tudták. Szürke, ismeretlen ember volt, aki iparával nagy vagyont gyűjtött össze. Halála után, utolsó akaratának megnyilvánulásával tudták meg, hogy mily szeretettel viseltetett a nemzet nap-szamosai iránt: egész vagyonát, negyedfél millió koronát, egy *tanítói árvaház és vakok intézete* létesítésére hagyományozta. A nagy feltűnést keltő örökségről a következőket táviratozzák.

Az elmúlt éjjel meghalt Budapesten Wechselsmann Ignác építőmester. Közvetlen halála előtt barátjának Havel Lipótnak levelet adott át s kérte, hogy ezt a levelet elhunytja után vigye azonnal Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszternek.

Havel ma a levéllel megjelent a miniszternél s átadta a levelet. A levélnek szenzációt keltő tartalma van. Ebben Wechselsmann meleg hangon kéri a minisztert, hogy *vegye állami kezelésbe három millió és négyszázezer koronát kitevő vagyonát, a mely készpénzben és értékpapirokban különféle bankoknál van letéve.*

Ennek az összegnek felhasználásával — írja Wechselsmann — a miniszter alapítson két humánus intézményt: *tanítói árvaházat és vakok intézetét, még pedig fele részben keresztény, fele részben zsidó vallásuak számára.*

A fejedelmi végrendekezés nagy feltűnést keltett, annnyival is inkább, mert a nagyilekű végrendekező nem is volt magyar születésű ember. Wechselsmann a hatvanas években jött Magyarországra *Porosz Sziléziából*; itt vagyont és polgári jogot szerzett és hogy mennyire megszerette új hazáját, utolsó rendelkezésével mutatta meg.

HIREK.

Láng Lajos Aradon.

— A motorkocsi első útja. —

Arad, február 18.

Az aradi vasutas világnak nevezetes napja lesz a jövő hónap első napjaiban. Ekkor fogja megkezdeni rendszeres közlekedését az arad-csanádi vasutak motorkocsija s erre az alkalomra *Vásárhelyi Bélának*, a vasutak vezérigazgatójának meghívására lejön Láng Lajos kereskedelemügyi miniszter is. Ez az alkalom azért lesz nevezetes különösen a vasutasoknak, mert a miniszter nem közjogi minőségében látogat el Aradra, sőt az eddigi megállapodások szerint a pályaudvarról be sem fog jönni a városba.

Hogy ez melyik napon fog megtörténni, azt ma még nem tudják. Az bizonyos csak, hogy *március 1. és 5-ike* között érkezik le a miniszter, kinek a fővárosból való elutazását a képviselőház tárgyalásai és munkarendje befolyásolják. A motorkocsi megindítása is természetesen attól függ, hogy Láng Lajos melyik napon jöhet le.

A miniszter aradi tartózkodásának programja kevés változatosságot tartalmaz. A pályaudvarról indítják el a motorkocsikat — kettőt tudniillik — a miniszter jelenlétében. Az egyik kocsi, amelyik már Arad főútján is végigrobogott: a Deimelféle *benzinmotoros* automobil, a vasuti állomástól Gáj felé fog haladni, a másik pedig, egy De Dion Bouton-féle *gőzmotoros* automobil, a pályaudvartól indulva a városba, a Szabadság-térre jön.

A motorkocsik megint visszatérnek az indóházhoz s ezalatt a kereskedelmi miniszter a pályaudvaron fog tartózkodni, ahol az *aradi új állomás-ház építéséről* lesz tanácskozás.

Láng Lajos még aznap elutazik Aradról és pedig valószínűleg *Mezőhegyesre* s onnan Csabán keresztül tér vissza a fővárosba. A miniszter-látogatás és motorkocsi megindításának valószínű dátuma: március első napja.

A közműhely szerződése.

— A jogi-bizottság üléséből. —

Arad, február 18.

A város jogügyl-bizottsága mai ülésén vette tárgyalás alá azt a pótszerződést, amelyet az Aradon felállítandó közműhely létesítésére vonatkozólag a város fog megkötni az aradi villamos-társasággal. A szerződést az ad hoc-bizottság határozata alapján készítették el s ez tudvalevőleg azt tartalmazza, hogy a villamos-társulat felépíti a közműhelyt s a város csupán hatszáz négyszögölnyi területet ad hozzá, mely *háramlás nélkül* a társulat tulajdona marad; továbbá a város belenyugszik abba, hogy a jelen villamosági művekre vonatkozó *megváltási joga csak a közműhely üzembehelyezéséből számított tíz év múlva kezdődjék.* Ez azért szükséges, nehogy a város előbb megválthassa a vállalatot s ez esetben a társulat ne tehessen eleget a kereskedelemügyi miniszterrel szemben, a tele nyerendő szubvenció fejében fennálló kötelezettségnek, t. i., hogy a közműhely számára tíz évig szolgálatot áramot. Végül ki van kötve az is, hogy a közműhely megszűnése esetén az alapszerződés változatlannul érvényes marad.

A jogi bizottság ilyen feltételek mellett *hozzájárult* a szerződés megkötéséhez, mely még avval az előnnyel is jár, hogy a villam-világítás fogyasztóinak *nappali áramot* is biztosít s a

várostit még sem követel olyan áldozatokat, mint a milyeneket az adhoc-bizottság az első alkalommal felajánlt a villamos társulatnak.

Több biztonság kedvéért a jogi-bizottság *Műlek Lajos dr., Steinhart Mór dr., Rosenberg Miksa dr. és Vajda István dr.* hozzászólása után azt a módosítást tette, hogy azt a területet, amelyre a társulat a közmuhelyt építi, csak az épület elkészülése, illetőleg megvalósítása után fogja felszabadítani a város javára telekkönyvileg feljegyzett korlátozások alól, kimondta továbbá a pótszerződésben is azt, hogy a megváltási jog szünetelésén kívül ez a pótszerződés semmit sem vesz el a városnak a villamos társulattal szemben alapszerződésileg szerzett jogából.

— **Bánffy Dezső a Lipótvárosi Kaszinó elnöke.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: *Bánffy Dezső* báró főudvarmesternél ma tisztelgett a Lipótvárosi Kaszinónak egy küldöttsége, amely a volt miniszterelnöknek felajánlotta a kaszinó elnökségét. A küldöttséget dr. *Guttman Emil* vezette; tagjai voltak: dr. *Frid Vilmos, Fürst Bertalan* és *Sebestyén József*. *Bánffy* a küldöttséget a *bimbó-utcai lakásán* fogadta. *Guttman Emil* beszéde után *Bánffy* kijelentette, hogy *elfogadja a felajánlott elnökséget*. Rége óta híve a társadalmi középosztály megerősítésére irányuló törekvésnek és ezért az elnöki tisztet készséggel és örömmel fogadja el. Beszéde a következőket tartalmazta:

Köszöni a jelöltség följajánlását s azt elfogadja; még pedig azért, mert bár a politizálás, közönségs értelemben kivan zárva a társadalmi területek kebeléből. — a küldöttség szónoka által hangsúlyoztatott elvek és tendenciák egyeznek az ő elveivel és mindazzal, a miért eddigi politikai pályáján küzdött és *küzdeni fog*.

Mindenkor és minden időben szívesen segít abban a munkában, a melynek célja, hogy a *hazát magyarnak tartsa meg* és hogy mint *magyar, erős és egységes nemzet* nagy jövőt érjünk el. Ezt a célt csakis erős, nem szétszakadozott és inzentiv középosztályi lehet elérni. Ő azt látja, hogy a Lipótvárosi kaszinó hű marad azon nagy feladathoz, a melyet *Széchenyi István* gróf a kaszinók céljának jelölt, hogy tudniillik a magasabb társadalmi és nemzeti célokat a nyilvános szellemi élet ápolása és fejlesztése által lehet elérni.

Ebben az értelemben fogadja el a jelöltséget és azon lesz, hogy a Lipótvárosi Kaszinó nagy szociális szellemi feladatainak megvalósításában illő részt vegyen.

A beszéd a küldöttség tagjai között nagy lelkesedést keltett.

— **Tisza István a katonai javaslatok mellett.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: A képviselőház holnapi ülésére ismét érdekesség készül. A holnapi ülésen, hír szerint, föl fog szólni. *Tisza István* gróf és hosszabb beszédet tart a katonai javaslatok mellett.

— **A bíróságok köréből.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a m. kir. igazságügy-miniszter *Pogonyi Nándor* aradi kir. törvényszéki albirót az aradi kir. járásbírósághoz mint végleges székhelyére rendelte ki.

— **Aradmegye hivatalos lapja.** *Dálnoki Nagy Lajos* dr. alispán február hó 28-án rendkívüli közgyűlést hívott össze, melynek tárgyszorozatában szerepel az alispáni hivatal előterjesztése a „*vármegyei hivatalos lap*” ügyében. Azt a vármegyei hivatalos lapot a közigazgatás egyszerűsítéséről szóló törvény írja elő, s ebben nem lehet, mint sokan gondolják, vármegyei novelákat olvasni, hanem a kormányrendeleteket, a főbb érdekű törvényhatósági intézkedéseket, körözéseket, pályázatokat s több ilyenfajta hivatalos ügyeket teszi közzé a megye. A lap szerkesztőjeül az alispáni hivatal *Hanthó Jenő* aljegyzőt hozza javaslatba a közgyűlésnek.

— **Ítélet Sztterényi sajtópörében.** A kolozsvári esküdtszék, a mint lapunknak táviratozzák, ma fejezte be a sajtópör tárgyalását, a melyet *Sztterényi József* miniszteri tanácsos indított *Nadányi Enil* végzett kereskedelmi iskolai tanuló ellen. Ma az utolsó két tanut hallgatták ki, a kiknek vallomásából kltünt, hogy *Nadányi* teljesen alaptalanul támadta *Sztterényi* miniszteri tanácsost. A tanukihallgatás után *Nadányi* nyilvánosan *bocsánatot kért Sztterényitől*. Délután a perbeszédre került sor melyek végeztével az esküdtek visszavonultak. Rövid tanácskozás után *Györffy Géza* báró, az esküdtek főnöke kihirdette a verdiktet, a mely *Nadányit nyilvános rágalmazásban* mondotta ki bűnösnek. A bíróság ennek alapján a vádlottat, tekintettel fiatal korára, továbbá arra, hogy a bizonyítási eljárás befejezte után *bocsánatot kért Sztterényitől, két havi fogságra* és száz korona pénzbírságra ítélte, s egyben kötelezte, hogy az ítéletet az *Erdélyi Gazda* című lapban közzétegye. A vádlott vedője semmiségi panaszt jelentett be.

— **A jövő évi választók.** A belügyminiszter körrendeletben felhívta a törvényhatóságokat, hogy a képviselőválasztók ideit nevezésként, illetőleg a jövő évi választók nevezésként megállapítására tegye meg a szükséges intézkedéseket. Az összes törvényhatóságokhoz intézett körrendelet föl hívja a központi választmányokat, hogy a kiigazítást lelkiismeretes gondossággal hajtsák végre. Megvárja a miniszter, hogy a központi választmányok ennek a nagy jelentőségű föladatnak hazafias készséggel fognak megfelelni s működésükkel a választási törvény lelkiismeretes végrehajtásához fűzött jogos követeléseket minden irányban meg fogják valósítani.

— **Katonai áthelyezés.** A 8. honvédszázred parancsnoka *Puska József* szegedi huszárszázadost századparancsnoki minőségben az ezred aradi osztályához helyezte át.

— **Vilma királynő, mint békeközvetítő.** Washingtonból táviratozzák: *Hay* és *Bowen* jegyzőkönyvet irtak alá, amely szerint Caracában egy venezuelai és egy amerikai emberből álló bizottságot választanak az Egyesült Államoknak Aenezuelával szemben való követeléseire rendezésére. Ha a bizottság nem jut megegyezésre, *Vilma királynőt* kéri fel egy békebíró kinevezésére. *Vilma királynő* beleegyezett abba, hogy szükség esetén kinevezi a békebíró. Amerika képviselője ezeken a tárgyalásokon *J. W. Foster* lesz.

— **Áthelyezés.** A m. kir. pénzügyminiszter a székesfehérvári m. kir. adóhivatalhoz *Horváth Lehel nagylaki* adótisztet adóhivatali segéddé kinevezte.

— **Károlyi Tibor gróf gondnoksági ügye.** Megirtuk, hogy *Károlyi Tibor* gróf mácsai nagy birtokos négy gyermeke az aradi törvényszékhez kérvényt adott be, melyben atyjuknak gondnokság alá helyezését kéri. Ez ügyben most szombaton délelőtt kilenc órára van kitűzve a tárgyalás a törvényszék polgári tanácsa előtt, melynek *Kovács Marcell* elnöklete alatt tagjai: *Nagy József* és *Pogonyi Nándor*. A tárgyaláson részt vesz *Nachtnébel Odön*, a *Károlyi* család jogtanácsosa, továbbá *Prekupás Illés* dr. Aradmegye árvaszéki ügyésze. Meg vannak idézve a *Károlyi* testvérek: a *Károlyi Gyula*, *Imre* és *István* grófok és *Almássy Dénesné* grófné.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter *Galló György* rosznyói adótisztet az aradi kir. adóhivatalhoz adósegéddé nevezte ki.

— **Halál a szinpadon** Berlinből táviratozzák: A berlini Varieté-színházban tegnap este a „*Halálgyűrű*” című szám előadása alatt a három kerékpáros kiesett a gyűrűből, úgy, hogy az egyik meghalt, a másik kettő pedig súlyosan megsérült.

— **A Maros szabályozása.** A Maros aradkonopi szakaszán, a Béga becskerek-titeli szakaszán, és a fiumei Recsnia-patakon *Darányi Ignác* földmívelésügyi miniszter nagyobb szabályozási munkálatokat rendelt el, amelyekhez a jövő hónapban fognak hozzá.

— **A laktanya bizottság ülése.** *Dálnoki Nagy Lajos* alispán holnap, csütörtök délelőtt 10 órára hívta össze a vármegyei laktanya bizottságot. Az ülés egyetlen tárgya a huszáriaktanyában kiütött tűz körüli intézkedések megétéle.

— **Éjjeli tűz.** Az utóbbi napokban sűrűn kongat a városháza vészharangja. Ma éjjel két órakor ismét tüzet jeleztek, mely a város nyugati oldalán hatalmas vörös fényben jelentkezett. A tűz a Demeter-utcában volt, hol özv. *Nagy Istvánné*, 92 éves asszony kamarája égett. A kamara melletti lakás kéményétől gyuladt ki a faalkotmány, snagy részben el is pusztult. A veszedelem színhelyén megjelent a rendőrség részéről *Bedő Árpád* dr. ügyeletes hadnagy, *Zubor Andor* fegalmazó és *Mihelyes Károly* tisztviselő, valamint *Sztankovits* Milos főparancsnok vezetése alatt a tűzoltók, kik a tüzet elfojtották. Az oltásnál esunya módon nyilvánult meg a szomszédos lakók közönye.

— **Nincs III-ad osztály a gyorsvonaton.** A fővárosi lapoknak a vasuti új díjszabás életbe léptetése után közölt hírei azt jelezték, hogy február 1-től a gyorsvonatokon is lesz harmad-osztály. Amint értesülünk, ez abból a félreértésből származott, hogy a díjszabásban meg van említve, hogy a III. osztályu díjat fizetik a kedvezményes II. osztályu jeggyel utazók. Ez azonban nem azt jelenti, hogy valóban van III. osztály. Ami tehát a II. osztályon utazók kényelmére szolgált volna, az elmaradt.

— **Véres összeütközés pékek és rendőrök között.** Budapestről táviratozzák, hogy ma este a fővárosban pékek és rendőrök között véres összeütközés volt. A rendőrség feloszlatta a péksegédek betegsegélyző pénztárát és e miatt ma délutánra a péksegédek egyesületének ke-repesi-uti helyiségeiben gyűlést hirdettek. A mesterek is gyűléseztek. Estefelé a kerepesi-uton, egyesületi helyiségük előtt nagy tömegekben gyülekeztek a péksegédek, mire a rendőrség felszólította őket, hogy távozzanak. — Minthogy a felszólításnak nem engedtek, *Gersich* rendőr felügyelő vezetése alatt egy nagy rendőrszakasz érkezett a csoportosulás helyére. A tömeg ezeknek is ellenállott, mire a rendőrök kardot vonva igyekeztek a csoportosulókat feloszlanni. Egy péksegédet elfogtak. A többiek megrohanták a rendőröket és társukat kiszabadították. Eközben több rendőrt megsebesítettek és egyet lerántottak a lováról. — A rendőrfelügyelő rohamot vezényelt, mire a tüntetők szétszóródtak. A rendőrség nyolc péksegédet elfogott. A többiek a pék üzletek előtt tüntettek és közben *Picsik Lajos* papnövelde utcai mézes kalácsos, *Butterschén* Károly dob utcai pék és *Kovacs-vics* András Baross-utcai pék ablakait bevették.

— **Eskütétel.** *Simó* Károly dr. ujonnan kinevezett tb. kórházi osztályorvos ma tette le a hivatalos esküt.

— **Eljegyzés.** *Jäger* János aradi kereskedő segéd eljegyezte *Munkácsy* Juliskát, *Munkácsy* Lajos leányát.

— **Izgalom a szupé-csárdás miatt.** A csillagokon, a tenger fövenyén és a nagy államférfiak érdemein kívül van még valami megszállhatatlan: a szupé csárdásnak, hogy-voltjai. Csak aki maga is rabja a szupé-csárdásnak tudja, milyen nehéz attól megválni, s ha a cigány abba is hagyja, csak annyival fokozottabb mérvben tör ki a táncolók kedve. Ez teszi megmagyarázhatóvá azt az izgalmas jelenetet, amely az *új-szent annai* polgári iskola tanári testületének balján történt. Ugy írják nekünk, hogy a mikor a szupé csárdást a táncoló fiatal emberek ismételten meg akarták újrázni, a rendezőség egy tagja *L. M.* leintette a cigányokat.

— **Elég volt! Ácsi!**

A táncolók nem nyugodtak bele. A rendező pedig dühbe jött.

— Csak azért se húzd tovább! Erted!

Ebből heves összeszólközés támadt, amely veszedelmes következményekkel fenyegetett. Egyszerre azt mondja a rendező:

— No, most lemegyek — *csendörökért.*

Sokan képzeletben már látták, amint csendőrszuronyok villognak meg a táncolók között, de az illető rendező meggondolta magát. Új Szent Annán most sokat beszélnek erről az esetről, amely igazat ad a novelistáknak abban, hogy milyen nagy dolgok keletkezhetnek — a szupé csárdásból.

— **Halálos szerencsétlenség. Zádorlakon** megrendítő szerencsétlenség történt. Frey György Lachmann Mátyás és felesége ugyanis egy ház lebontási munkálatainál voltak elfoglalva. Munka közben hirtelen erős szélroham támadt, mely a dűledező ház egyik kőfalát feldöntötte. A beomló falak a három szerencsétlent maguk alá temették. Frey *szörnyet halt*, míg a két utóbbit még élve sikerült a romhalmaz aló kimenteni. Állapotuk azonban oly súlyos, hogy aligha érik meg a reggelt. A vizsgálat kiderítette, hogy a szerencsétlenség miatt senkit sem terhel felelőség.

— **Munkaszünet a baromfi-hizlaldákban.** Láng Lajos kereskedelemügyi miniszter ma értesítette Aradmegye törvényhatóságát, hogy a baromfi-hizlaldák üzemben tartásával járó összes munkálatok vasárnapokon és Szent István napján egész napon át végezhetőek.

— **Leégett házak.** Lapunk szerdai számában megírjuk, hogy tegnap reggel négy óra tájban nagyobb szabású tűz volt a gyár utcában. A tűz két lakóházat hamvasztott el: a 14. és 15. számot, mely *Nedelkó Péternek* és fiának: *Nedelkó Miklósnak* tulajdona volt. A tűz mind a két épületet elhamvasztotta s a kár körülbelül 2200 korona. A két épület együtt csupán háromszáz forintba volt biztosítva. Kevés hiba volt, hogy a tűz emberéletben is kárt nem tett: egy asszony és két gyermek lett volna a lángok martaléka, ha véletlenül idejekorán nem sikerül őket kimenteni.

— **A férfi és női divat osztály** ez idő szerint kitűnően föl van szerelve. Ezért igen ajánlatos mostanában Porter Vilmos Nagy Áruházában a *Szabadságtéren* a bevásárlásokat megtenni. Akár cipő, akár más divat-cikkek iránt érdeklődik a közönség, mindenképp egyformán nagy a választék. Hogy az árak rendkívül jutányosak, arról a közönség már régóta meggyőződött, de most még inkább olcsó minden, mivel a cég nagy mennyiségű *alkalmi vásárlásokat* tett. Habár az árak igen olcsók, azért a fényképkedvezmény nem szűnik meg: mint eddig, úgy ezental is, minden vevő egy *életnagyságú fényképet* kap teljesen ingyen (saját kis arcképe után elkészítve) és csak a papírkötést kell 3 koronát megtéríteni. Porter Vilmos Nagy Áruházában, a *Szabadságtéren* igazán megérdemli a közönség figyelmét. *Olcsón árul*, s ezen elvével sok barátot és vevőt szerez magának.

— **Dentolin fog-crème** a legkedveltebb fogszéplítő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon.

— **T. Üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy *Révész Nándor* könyv- és papírkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265. sz.) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Esküdtszéki tárgyalás.** Ma fejezték be azt az esküdtszéki tárgyalást, melynek vádlottja *Kirilla Mitru* kisjenői lakos volt, ki a vád szerint *Marosán Mihályra* lött. Az esküdtek *Kirillát felmentették.*

§ **Tomka ügy a kurián.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: A kir. kuria ma délelben hirdette ki az ítéletet *Marót Sándor*, a Tomka-fele furfangos önbetörés büntérgya ügyében. A kir. törvényszék tudvalevőleg *Marót Sándort*, mint bűnsegédet, család kísérlétének büntete miatt

egy évi *dörtönnre* ítélte. A királyi tábla ez ítéletet *másfélére* felemelte, öt hónapi vizsgálati fogság beszámításával. *Sélley Sándor*, a kuria III. büntető tanácsának elnöke hirdette ki a legfelsőbb bíróság végzését, mely szerint a védő által benyújtott s a 385. §. a) és c) pontjára alapított semmisségi panaszokat *elutasítja.* Indokolásában azt mondta a bíróság, hogy a kir. tábla által megállapított s 9 pontban összefoglalt tényekből megállapított, hogy *Marót* ravasz fondorlattal megkísérelte a biztosító társaság megkárosítását, illetve bátyja dr. Tomka által való megkárosítását. *Tomka Samuné* által bejelentett abbéli felfolyamodást, hogy őt sértett félnek tekintés, szintén elutasítottak, mivel perjogi kérdésben felfolyamodásnak helye nincs.

Primadonna-harc a Népszínházban

(Fedák és Ledofszky.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 18.

Primadonnák háboruja nem ritka dolog a színházi életben. Megvénült és viharezett színházi direktorok megegyeznek abban, hogy korai megöszülésüket és hajhullásukat nem okozza más, mint a primadonnák szeszélyei, háboruskodása és pörpatvara. Mikor már a háboru viharainak előjelei mutatkoznak, a direktor már reszket és van is oka reszketni.

Igy reszketett tegnap is *Porcsolt Kálmán*, a Népszínház direktora és így volt oka is reszketni. A *„Bob herceg”* tegnap hirtelen lemaradt a műsorról, s ennek a hirtelen lemaradásnak története van, amelynek oka a primadonna-háboru volt.

Igy történt a dolog: A *Bob herceg* ötvenedik előadásán minden háttérbe vonult s csak *Fedák Sári* személye nyomult előtérbe. A kaszinó ki akarta tüntetni a maga primadonnáját s megfélemedezett egészen arról, hogy másoknak is vannak érdemeik az operett nagy sikere körül. Kedveskedtek *Fedák Sárinak* viráglugással, óriási virágszivvel, vastapssal és sok egyéb figyelemmel, ami a primadonna-kultusz elfajulását jelenti már.

Azonban, ha az egyik primadonnát ekkora figyelemben részesítik, mégis hiú lett volna, hogy egy másikat, aki nem kevésbé hüen és bügön működött közre az előadásokon, szintén egy kis figyelemben részesítsék. *Ledofszki Gizella* az *Annie* szerepében meg is érdemelte volna ezt. Mindezek dacára a jubilaris előadáson olyan kis csokorral „kedveskedtek” neki, amely még egy kóristánónak is szegényes lett volna.

Hogy ennek *Ledofszki* meg nem örült, az érthető, sőt a kulissza mögött a pletyka azt is tudni véli, hogy a csokrot az ablakon kihajította. Igaz e, nem-e, nem tudni, de az bizonyos, hogy *Fedák* valahogy összetűzött *Ledofszkival.*

Ha primadonnák veszekednek, a direktor issza meg a levét. A primadonnák pedig nagyon vszekedtek. *Fedák* olyan kifejezéseket használt, amelyek még a színpalak mögött is kinos feltűnést keltettek. Ezért tegnap *Ledofszki* lemondta az előadást. Megpróbálták hamar átrunazni a szerepet *Harmath Lujzára*, de *Fedák* nem mert vele játszani, mert ismeri a saját erejét és tudja, hogy nem sikerül az előadás, ha ő lépésről-lépésre, hangról-hangra nem vág be előre mindent. Ezért maradt el tegnap a *Bob herceg* előadása.

Mint hogy pedig az igazgató nem akarta a színlapon bevállalni, hogy *Ledofszki* miatt maradt el ez a előadás, hát *Fedák Sári* gvendékedését adta okul. Azt akarta ezzel demonstrálni a színlap, hogy csak *Fedák* miatt maradhat el az előadás. Ez már a legmagasabb foka a primadonna féltékenységnek, amikor nem engedik meg a föltevést sem, hogy más miatt is elma-

radhat az előadás, mint *Fedák* miatt. Pedig mint a faktum bizonyítja, más miatt is elmaradhat az előadás. Ez a története *Bob herceg* tegnapi és holnapi elmaradásának.

VÁROS ÉS MEGYE.

Rendkívüli közgyűlés a megyén.

— Közlével. —

Aradmegye törvényhatósági bizottsága a vármegye főispánjától vett intézkedés szerint több sürgős ügy elintézése végett folyó évi február hó 28-án d. e. 9 órakor rendkívüli közgyűlést tart. Van szerencsém erre a törvényhatósági-bizottsági tagokat megnevezni. A közgyűlésen előadandó ügyek tárgysorozata a következő:

1. A vármegyebeli összes nagy és kisközségek 1903. évi költségvetési előirányzatának megállapítása. 2. Községi számadások felülvizsgálása. 3. Törvényhatósági kiküldötteknek a községi számvizsgáló gyűlésekre való kijelölése. (1886. XII. t. c. 142. §.) 4. A közig. bizottság átirata egy szakértő kultgának a közig. erdészeti bizottságba leendő beválasztása iránt. 5. Alispáni előterjesztés a „vármegyei hivatalos lap” létesítése ügyében. 6. Alispáni előterjesztés a megyei pénztárak és számvevőség államosítása folytán nyert helyiségek felbansználása és átalakítása ügyében. 7. Alispáni előterjesztés a tisztviselők napidijairól és fuvarköltsegeiről szóló szabályrendelet módosítása iránt. 8. Medgyes-Bodzás község határozata a *Kohn Farkastól* megvett földet terhelő tartozás tárgyában. Arad, 1903. február 16. *Dálnoki Nagy Lajos*, alispán.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

B. M. Kurtics. A szavazás titkos volt és így, sajnálatunkra, nem tehetünk eleget kívánságának. A leszavazottak névsorából, amit annak idején közöltünk, megcsinálhatja a kalkulációt.

R. V. Govosdia. Csak a nyílttérben közölhető, ez ügyben pedig tessék a kiadóhivatalhoz fordulni.

KÜZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **Fizetésektelenség.** A bécsi Creditorene-Verein a következő fizetésektelenségekről tesz jelentést: *Strba József, Páztó.* — *Barna Adolf* utóda, *Budapest.* — *Löhler Béla, Igló.* — *Gottlieb Benedek, Budapest.* — *Oppenheim Vilmos, Lugos.* — *Brewer János és Anna, Gölnicbánya.* — *Weisz testvérek, Nagy-Kanizsa.* — *Jónás L., Miskolc.*

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, február 18.

Déltőzsde. Buzakínlatat mérsékelt, a vételkedv körülbelül. Nyugodt iránzat mellett 16,000 métermásra került forgalomba, változatlan áron. Egyéb gabonaművek változatlanok. Időjárás szép.

Kéltőzsde. Berlin $\frac{1}{4}$ olcsóbb, páris 5-el magasabb.

Zárhat 18 órakor:

Buza 1903. áprilusra	7.55—7.56
Buza októberre	7.59—7.60
Rozs 1903. áprilusra	6.60—6.61
Zab 1903. áprilusra	6.15—6.16
Tengeri 1903. májusra	6.03—6.05
Tengeri júliusra	6.09—6.10
Répece augusztusra	11.90—12.—

Zárhat 5 órakor:

Buza 1903. áprilusra	7.55—7.56
Buza októberre	7.52—7.53
Rozs 1903. áprilusra	6.58—6.59
Zab 1903. áprilusra	6.12—6.13
Tengeri 1903. májusra	6.01—6.02
Tengeri júliusra	6.07—6.08
Répece augusztusra	

Zárhat 5 órakor:

	korona
Osztrák hitelrészvény	692.75
Magyar hitelrészvény	750.50
Lezámitolóbank részvény	457.—
Rima-Murányi vasmű részvény	486.50
Osztrák-magyar államvasúti részvény 700.—	
Közüti vasút	619.—
Városi villamos vasút részvény	319.50

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Február 18. —

Szertési: Nehéz páronként 260 kilogrammon fölül (nyiban 124—6 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm súlyon 123—4 fillérig, könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban 122—3 fillérig.

Szeszüzet.

— Február 18. —

Mai jegyzésem: Készár nagyban nyert szesz 111 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 18 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 10 liter 2%, beleértve 70 korona fogyasztási adót.
Szerdai menük 12:30—13— korona mmasankent.

NAPIREND.

Február 19. Csütörtök Róm. kath. naptár: Konrad. — Protestáns naptár: Konrad. — Görög-keleti naptár (február 6.): Bukol. — A nap két óra 44 percek, nyugazik 5 óra 12 percek.

Kölösey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Ereklje-muzeum helyisége mellett filésterem

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Hideg, száraz.

Február 19. Ferfi-estély a Lloydban.

Február 20. A Kölösey egyesület irodalmi szakosztályának teljes ülése este 6 órakor (Kereskedelmi- és iparkamara.)

REGÉNY-CSARNOK.

A távollévő.

— Francia regény. —

Kta: Montégut Maurice. [43]

(Folytatás.)

A Tournon-utcanem hosszú, gondolta magában Kamilla azon az estén, s mindjárt másnap arra felé indult sétálni. Hoszszan vizsgált végig minden egyes házat, amelyek közül valamelyikben ott szendergett az a tiltok, amit mindenáron meg akart tudni. Apro, lassu lépkekkel kóválygott azon a vidéken s iparkodott ismeretséget szerezni az arra lakók közt, iparkodott tájékozódni a környezetben.

Gábor bizonyára valami nyugodt, csendes munkára s a gondolkozásra alkalmas házban lakott, amelyben nem volt zajos az élet s nem lakott semmiféle lármás mesterember; tehát nem ebben a házban, amelyben az egész földszintet korcsma foglalta el, sem amabban, ahol egy asztalos egész áldott nap a lábait szegezte le. Hanem amaz ott, — ahol a könyvkereskedő lakik, — abban nem volt semmi nesz.

Gépiesen nézegette az apró fehér és kék-kötéses könyvek egyenletes sorai a bolti ablakban; hirtelen olyan gondolata jött, ami nevetésre készítette, benyitotta az ajtót, belépett a boltba. Öreg ember jött eléje, aki valószínűen már több, mint tizenkét esztendeje tulajdonosa volt az üzletnek. Kamilla először is megvásárolta Gratry atya összes műveit, aztán pedig ártatlan hangon kérdezte:

— Nem kaphatnám meg Morsalines Gábor műveit?

Az öreg ember savanykásan mosolygott s kisé ingerült kézmozdulatot tett.

— Nem asszonyom; az efféle irodalmi és filozófiai munkákat nem tartom. Morsalines ur nem vallásos ember. Pedig kár, mert tehetséges ember s amugy is nagyon kedves.

— Ismeri talán?

— Hogyne; hiszen öt vagy hat esztendőn át lakott ebben a házban s gyakran bejött hozzám; hogy egy egy könyvet vásár ljon. Nagyon szép fiatal ember volt, akkor még csaknem gyerek s a sorsa rá volt írva a homlokára.

Dombasles Kamilla köszönt s eltávozott. A ház s a könyvkereskedés, meg az esernyős bolt — jól van. Ez elég az első napra, nem szabad feltűnést kelteni. Előrelátóan beleírta a házszámot a jegyzőkönyvébe, kocsit hit, s megelégedetten, mintha valami jó munkát végzett volna, hazakocsizott.

Várt egy hétig s ezalatt tervet kovácsolt. Elhatározta, hogy esernyőt fog vásárolni, megveszi a legszebbet, a legdrágábbat s szóra bírja az elárusítónét. Első ottjártakor látta ezt az asszonyt, mintegy hatvan esztendő volt, életét bizonyára abban a boltban töltötte; könnyen fog menni a dolog.

Valóban az öreg asszony ennek a szép hölgynek, aki mindent olcsónak és szépnek talált, elárulta volna a legnagyobb államtitkot is. Mindjárt az első kérdésre nagyon bőbeszédű lett:

— Hogy ismertem-e Morsalines urat? Meghiszem azt! Ugy látszik, most már híres ember; nem csodálkozom rajta, lehetett az arcán látni. Itt lakott az udvarban, az első emeleten, Falkenberg ur, a barátja mellett. Falkenberg ur svéd ember volt. Fölöttük egy öreg ur lakott az unokalányával, azok is nagyon kedves emberek voltak. A kis leány gyönyörű szép volt — még most is látom, hogyan sirt, mikor meghalt az öregapja. Az embernek majd a szíve szakadt meg.

— Csakugyan? Hogy hívták azt a szegény gyermeket? — kérdezte Dombaslesné.

Az elárusítóné elgondolkozott, aztán vállvonogatva ismerte be, hogy milyen rossz az emlékezőtehetsége.

— Már nem tudom. A Morsalines nevet megjegyeztem magamnak, mert azóta sokat beszéltek róla, a Falkenberget is, mert külföldi név, de a többi? — Nem szabad elfelejtenie asszonyom, hogy már tizenöt esztendeje, hogy ezek az emberek itt laktak; azóta egész csomó más ember is elköltözött innen. De várjon csak... alighanem E vel kezdődött... úgy rémlik egészen közönséges név volt. De annyi bizonyos, hogy nagyon helyes volt a kicsike, a hosszú, barna, közepen elválasztott hajával s arannyal érzett barna szemével. Mindenki visszafordult, ha végiment az utcán, de a kicsike nagyon tisztességes volt. Itt van az ernyő, asszonyom, hová küldjem?

— Magammal viszem, — felelte Kamilla. Fizetett s gyorsan elhagyta a boltot.

Most már minden nyilvánvaló volt. Chantier Renée, a tournon utcai szép leány volt Gáborék szomszédja, Gábor szeretője.

Csakugyan nagyon szép dolog. Ez a kedves ur ott tartja hajdani szomszédját, a szeretőjét, ezt az elveszett teremest, azoknak az asszonyszemélyeknek egyikét a saját házában, Lucienne oldala mellett! Következésképp: Gábor szörnyeteg — Renée nyomorult — Lucienne ostoba. A mi Albertet illeti, Kamilla elhatározta, hogy nyomban le fog vele számolni nagyban és kicsinyben.

Mint rendszeren, ezt is alattomos módon tette, az ernyőt nyit skatulyában odahelyezte az asztalra. Albertnek észre kellett venni.

— Ma vetted ezt?

— Igen; nézd csak meg.

Albert engedelmesen nyitotta ki az ernyőt, játszadozni kezdett az elefantcsont-fogantyúval s szórakozottan kérdezte:

— Nagyon csinos, s bizonyosan jó drága volt?

— Nem; magam is bámultam. A Rue de la Paixben a háromszorosát fizettem volna, de ott... olvastad a címét, ahol vettem?

— Nem.

— Benn a skatulya a tetejében.

Dombasles felvette a skatulyát, elolvasta az apró aranybetűket, aztán hirtelen elhalványodott s ledobta a dobozt. Mindent megértett.

Kamilla ekkeseredett pillantással figyelt rá s gonoszul félrehúzta a száját.

— Ez nincs az inyedre, ugye? Igen ezt az ernyőt abban a házban vettem, ahol Morsalines, Falkenberg és Ursula, vagy Gertrud laktak. Láthatod, kedves barátom, hogy előttem nem lehet eltitkolni semmit, amit meg akarok tudni. Pénzzel, tudod pénzzel...

Ugy bánt az urával, mint valami inas; de Albert a vállába húzta a nyakát s ment anélkül, hogy csak egy szót is felelt volna.

Értesítenem kell Gábort, — mondta magában, amint kiért. — Ez az asszony mindnyájunkat szerencsétlenné tesz, mindnyájunknak összezuzza a szívet. Lesz-e bíró, aki elítél, ha kitekerem a nyakát?

Ennek elenére is még mindig bizott Kamillában, elhitette magával, hogy nem fog elárulni semmit, hogy megelégszik vele, ha megtud mindent, ha tudja, hogy őt nem csalja maga a férje s vissza fog riadni a borzasztó botránytól. Így aztán Albert nem figyelmeztette Gábort, gyengeségből, vagy talán gyávaságból, mindenképp azonban fatalizmusból, abból a meggyőződésből, hogy ugys minden hiábavaló.

Eutól fogva Dombaslesné nem hagyta viszatartani magát attól, hogy meglátogassa a barátját; ellenkezően, az ősz utolsó vasárnapján rendszeren kiment Crissyba s a napot ott töltötte. Ezzel mindnyájan meg voltak elégedve.

(Folytatása következik.)

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1908. évi október hó 1-től. —

ARADROL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Személysz. tv. d. u.	4.45	Személyvonat d. u.	3.32
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Samv. Szolnokról este	9.—
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Személyvonat d. e.	10.50
Soborsinról délután	2.04	Radnáról délután	2.36
Személyvonat d. u.	4.07	Gyorsvonat délután	4.06
Radnára délután	7.23	Személyvonat este	8.57
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.15	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.59
Szeged felé:		Szeged felől:	
Vegyesvonat reggel	7.10	Személyvonat reggel	8.35
Személyvonat d. u.	4.11	Vegyesvonat este	7.06
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Gurahonczról szm. r.	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Surahonczig szm. du.	4.30	Személyvonat este	6.56

NYILTTÉR.*

A fűtési idény alkalmából ajánlunk elsőrendű szagtalan

fűtő kőszenet

100 kiló 3 korona 40 fillér;

ugyszinte darabos

légszesz pirszenet (koks.)

100 kiló 4 korona 40 fillér;

5 és 10 mm. egyszeri vételnél

árkedvezmény

kétszer mosott, valódi porosz

kovács-kőszenet,

100 kiló 4 korona 40 fillér;

rostált darabos

bükk faszenet

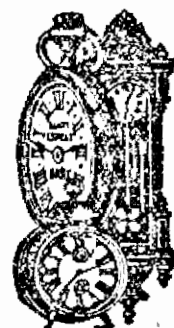
100 kiló 4 korona 40 fillér.

Megrendelések pontos eszközlése és hazaszállítása végett fél napi időt kérünk.

KNEFFEL KÁROLY és FIA

vaskereskedése Aradon.

Telefon szám 139.

Jó órákat olcsón

kül 3 évi írásbeli jótállás
mellett privát vevőknek

Konrad János

órágyára.

aranyaruk kivitelű háza

BRÜX, 270. sz. (Csehország).

Jó nickel rem. óra . . . . . frt 3.75.

Valódi ezüst rem. óra . . . . . 5.80.

Valódi ezüst láncz . . . . . frt 1.20.

Nickel ébresztő óra . . . . . 1.95.

Czégem a cs. és kir. birodalmi czimerrel van ki-tüntetve, számtalan arany, ezüst kiállítás érem, valamint ezernyi elismerő levél van birtokomozan.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Zálogcédiákat,
tört aranyat, ezüstöt és ékszer-
bárgyokat készpénz fizetés mel-
lett a legmagasabb árban vesz

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész
ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek folytán legol-
csóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb 73

óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438

Szőlőkaró!

Van szerencsém a t. vevő
közönséget arról értesíteni, mi-
szerint lakásomat Csermőről
Aradra (Teleky-utca 24. sz.)
tettem át. Együtt ajánlom a
következő faanyagokat:

6 és 7 láb hosszú száraz

szőlőkarót,

kétéves száraz

cser és bükk hasáb ölfát,
valamint egyéb haszonfát is a
legjutányosabb árban.

A szőlőkarókra nézve meg-
jegyzem, hogy azok szállítását
a körösvölgyi vasut bármely
állomására, esetleg nevezett
vasut mentén fekvő szőlőkbe
is elvállalom.

431

Kohn Lajos.

Asszonyok és leányok!

A havi bajok nehézségei, hátfájás, testfájás, görcsök, fejfájás, rosszullét stb. ellen ajánlatos „Amasira“ egy határozottan ártalmatlanul ható és kellenesen bevehető theakeverék (poralakban). Orvosiilag melegen ajánlva. Dr. med. M. Stuttgartban írja a többek közt: „A belsőleg ajánlt gyógytheák közül, egy sereg kedvező tapasztalat alapján, egy újabb theavegyületnek adtam előnyt, amely „Amasira“ név alatt van bevezetve és hatásában tényleg minden más theát felülmúl. stb. — Dr. med. G. Berlinben jelentést tesz eredményeiről és a többek közt ezt mondja: „S. A. k. a. Köpenick S. asszonynál: A gyenge alkotású, kissé halvány páciens rosszullétről és hátfájásról panaszkodott a havi baj kezdeténél, valamint néhány nappal azután. A negyedik csésze teánál elmúltak ezen nehézségek. Más okból történt utolsó látogatásánál aug. 3-án frissebbnek látszott, mint azelőtt. Életusága elmúlt és most kettő helyett dolgozik. stb. — J. asszony Stuttgartban közli: „Nem fogom elmulasztani minden felebarátnőmnek ezen kitünően ható készítményt a legmelegebben ajánlani.“ stb. — A fenti, valamint minden elismerő irat eredeti példányai a gyárónál betekintésül le vannak téve. — Amasira ára fél doboz 2 korona, egész doboz 3 korona (2-4 hónapig tart!) Csupán A. Locher névaláírásával való! Egyedüli gyáros: Andr. Locher. Pharmac. Laboratorium, Stuttgart.

Raktárak: Aradon: G. Földes Kelemen, gyógyszer-tárában, valamint az Osztrák-Magyar monarchia minden nagyobb gyógyszer-tárában. 54

Egyedüli valódi angol

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA.

Egészségügyi hatóság által megvizsgálta és véleményezve.

Az üvegek felszerelése a kereskedelmi védjegy-törvény védelme alatt áll.

Ez a balzsam belsőleg és külsőleg használ. — Ez a balzsam: 1. Fel-
külmulhatatlanul hatékony gyógyszer a tüdő- és mell-
minden betegségben, enyhíti a hurutot és megszüntet-
teti a váladékot, elállítja a fájdalmas köhögést s meg-
gyógyítja az ilyen bajokat, még ha idülték is. 2. Kitünően
használ torokgyulladásnál, rekedtségnél és a torok minden betegségé-
ben stb. 3. Minden lázt alaposan megszüntet. 4. Meglehető gyorsasággal
meggyógyítja a gyomorgörcsöt, köhögést és hascsikarást. 5. Gyöngéd
székélest okoz és tisztítja a vért meg a veséket, megszünteti a lép-
kórt és a melabűt és megerősíti az étvágyat és az emésztést. 6. Kitünően
szolgál fogfájásnál, odvas fogaknál, szájhigiénésnél és minden fog-
és szájbetegségnél megszünteti a felbőgést és a száj meg gyom-
or rossz szagát. 7. Külső használatban csodás gyógyszeri képez minden
sebre, lázas kiütések, sipoly, szomolcsók, égett sebek, fagyott
tagok, rüh, kósz és bőrkütsékek ellen, megszünteti a fejfájást, zugást,
szakgatást, köszvényt, felfújást stb. Vigyázzni kell mindig a
zöld apáczá-védjegyre, mely fent látható! Legbiztosabb vé-
delem a hamisítások ellen, ha közvetlenül hozatjuk a gyárból,
eredeti karton-dobozokban: bármintve bármely postaiállomásra
Ausztria-Magyarországon 12 kls, vagy 6 kettős üveg 4 korona. Bosznia-
Hercegovinába 4 korona 80 fillér. Kéresebb nem küldetik. Itáldés
csakis az ősszeg előre való utalványozása mellett.

Thierry A. gyógyszerész Balzsama és Centifolia-kenőcse.

Ez a gyógyszerében feltörlmulhatatlan két szer sohasem romlik
meg, hanem ellenkezőleg, mentől öregebbek, annál értékesebbekké és
hatékonyabbakká válnak sem fagy, sem meleg meg nem árt nekik,
minél fogva minden évszakban használhatók. Csaknem mindig meghoz-
zák a segítyt és sikert, legalább az orvos megerősztéig; természetesen
sohasem szabad hamisítványokhoz vagy más hatástalan, ugynevezett
pótszerekhez nyulni, amelyekért csak hiába dobjuk ki a pénzt, hanem
forduljunk mindenkor csak ezen két reg kiprobált, kitünő, olcsó, meg-
bízható, a mellett teljesen ártalmatlan, világhírt szerhez, melyet minden
esetűségére készen, minden családban készletben kell tartani. Ahol
nem lehet valódi minőségben, a valódiság minden ismérvével megkapni,
ott rendeljék meg közvetlenül ily cím alatt:

An Apotheker A. Thierry Schutzengel-Apotheke in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.
Központi raktár Budapeston Török József gyógyszerésznél, Zágrábban Mittelbach gyógyszerésznél
és Bécsben Brady C. gyógyszerésznél. 2712—II.

Szöllőkaró!

7 láb hosszú, tökéletes száraz
tisztá tölgyfa, fatelepemen

Kossuth-utca sarkán

ötmetető előtt

megtekinthető s nálam bármely
vasuti állomásra rendelhető.

69. TELEFON 69.

Aufricht Miksa.

Lakás Ötvös-utca 15. sz.

Egy 3 szobás

udvari lakás

és egy

bolthelyiség

a Hunyady-utczában

május elsejére

k i a d ó.

Bővebbet Münz Ferenc ház-
tulajdonosnál, Hunyady-utca 1.
szám. 465

MINDEN HÖLGYNEK
SZÜKSÉGES ARCZBŐRE MEGVÉDÉSÉRE A
FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CREMET

használni.

Ezen kitünő összeállítású és most már az egész művelt világban el-
terjedt készítmény nem zsíros kenőcs, hanem a bőr által azonnal fel-
szívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú
ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszüntet az el-
májfoltot, bőrpírt (mitesser) és minden arcztisztatlanságot. Masszaz-
hoz használva eltüntet redőket, himlőhelyet stb.

Csak az ezen készítmények valódiak, a melyek czimeres védjegyemmel vannak lezárva.

Hamisítványoktól tessék óvakodni!

Egy tégely ára 1 korona. 42

Margit szappan 70 fillér. Margit powder 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszer-tárakban és drogueriában.

Apátfalván: Tar Imre, Battonyán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pintér Fe-
rencz, Boros-Sebesen: Zangori Gyula, Berzován: Szokoly Sándor, Cs.-Apácán: Bonomi
Antal, Cs.-Palotán: Nagy Albert, Csermőn: Berkes Armin, Elekén: ifj. Pekker István,
Földeseken: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahonczon: Molnár István,
Győrökön: Masznyik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevermesen: Schögl Pál, Kun-
Agótán: Fejes Lajos, Kurtsaon: Hackenberger László, Medgyessygházán: Kelecsényi
Ferencz, Mező-Kovácsgházán: Szabady Viktor, M.-Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmá-
gyon: Banzéros János, Nagy-Zerudén: Vály Géza, Ó-Pecskán: Rokszin János, Pankótán:
Pozovitz Gusztáv, Pityarokon: Szabados József, Székudvaron: Fromm D. Traugott, Si-
mándon: Csiky Lukács, Soborsinban: Károlyi Kálmán, Szemlaken: Hauszler Sándor,
Taucson: Kuntz János, és Új-Aradon: Ternajgó Géza urak gyógyszer-tárában.

Felülmul minden eddig létezőt a

Sultán Rum,

mely a theának rendkívül kellemes és zamatos izt kölcsönöz.

Ára 1/2 literes üveg 80 kr., 1 liter 1 frt 50 kr.

Kitünő ízével páratlanul áll a

Sultán thea.

Ára: 1 deka 10 kr., 1/8 kilo 1 frt, 1/4 kilo 2 frt.

Gyermekek és felnőtteknél egyaránt kiprobált kitünő hatású szer
tüdőbaj, köhögés, nehéz lélegzés, angolkór, csuzos bajok ellen a

szagtalan, kellemes ízű, friss

Csukamájolaj.

Ára egy üvegnek 1 forint.

Délmagyarország részére kizárólagos raktár:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratoriuma 126

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

Olcson vásárol és meg lesz elégedve!

Porter-féle Czípőket vegyen!

Fényképedvezmény!

Kaphatók:

Kitünő gyártmány!
Könnyü viselet!
Remek munka!
Sikkes alak!

Reggeltől estig kérhet a házba választékot!

Telefon 324.

Postai rendelés **árjegyzék szerint** 5 filléres levelezőlapon.

Porter Vilmos Nagy Áruházában Arad, Szabadság-tér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

16 év óta fennálló

pékségemet, hozzátartozó felszerelésekkel együtt, egy szakembernek bérbe adni óhatom. Értekezhetni Kohn Lajos, M. Radna. 471

Parlatszülő Kuviban,

1000 négyszögöl, eladó. Czim a kiadóhivatalban. 308

Egy jó karban lévő

rövid zongora megvételre kerestetik. — Bővebbet Kohn Lajos, M. Radna. 472

Pénztárnoknő,

ki üzleti ügyekben teljes jártassággal bír és esetleg megfelelő óvadékkal is rendelkezik — állást keres. Elfogad bárminő irodai alkalmazást is, csinos, gyors írással bír és az írógép kezelésében is teljesen jártas. Ajánlatokat „Pénztárnoknő” jelige alatt a kiadóhivatal továbbítja. 480

Szukop Sándor

ezelőtt Hammer és Szukop, Arad, Salacz-utca. A legjutányosabban készít egyenruhákat és hadfelszereléseket, továbbá uri öltönyöket a legújabb szabás és divat szerint. 487

Nagyobb vállalkozás

és ezzel kapcsolatos elköltözködés miatt az igazságügyi palota szomszédságában, ugyszintén a Ferdinánd utcában jól jövedelmező, teljesen jókarban lévő bérházak kedvező feltételek mellett szabad kézből eladók. Esetleg ezen házak 5 évre bérbeadók. Részletes felvilágosítás nyerhető Sztójka József úrnál, Városháza. 391

Egy csinosan butorozott szoba

és egy 3 lóra való istálló, kocsi-szinnel, márczius hó 1-től Kis Er. 6 utca 8. sz. alatt kiadó. 468

Sarok utcai helyiség

üzletnek, műhelynek alkalmas, la kással együtt kiadó. — Bővebbet Aranykéz-utca 20. szám alatt az udvarban.

Váradi János

Órás, Arad Hunyady ezelőtt Fekete kutya utca (a Hunyady kávéházzal szemben.)

Elad, vesz és szakszerűen javít mindenféle órákat, végz e szakmába vágó műveleteket pontosan 2 évi jótállás mellett.

Raktáron tartok mindennemű aranyeműt, veszek tört aranyat és ezüstöt. 261

Ez a legfontosabb

nem kell elköltözés esetén, vagy más esetben feleslegessé váló butorokat pontos áron eladni, megveszem én azokat, ugyszintén

uraságoktól levetett ruhákat

a legeslegmagasabb áron.
Kivánatra házhoz is megyek.

Roth A.

butorvétel és eladás.

Árpád-tér 4. sz. (a zsidótemplommal szemben). 405

Uraságoktól levetett

téli és nyári ruhákat

a legmagasabb áron veszek.

Kivánatra házhoz is megyek. Továbbá használt butorokat is veszek és olcsó áron eladok. 395

Menczer Márton

Arad, Petőfi-utca 7. sz.

Cataniai vérpiros faj édes

naranosok

100 darab 4, 5 és 6 korona.

Friss érkezés hetenként.

Vegyes Giardinettek, Csokoládé Crème és Fandart bombonok friss készletben. Legkitünőbb Cuba, Ceylon, Mocca, Gyöngy, Jáva **kávékat** legolcsóbban ajánlja

DÜRR GUSZTÁV

csemege-kereskedése 350

Arad, a városházzal szemben.

Zongora készítő és hangoló ipar áthelyezése!

Van szerencsém a tek. közönség szíves tudomására hozni, hogy a fent nevezett iparomat

Deák Ferencz-utca 36. sz.

(Hirschmann-féle házba) helyeztem át, és a mai kor igényeinek megfelelően rendeztem be. 241

Szakszerűen eszközölök mindennemű javítást és hangolást helyben és vidéken. A tek. közönség becses pártfogását kérve, maradok kiváló tisztelettel

Neumann Antal

zongora készítő és hangoló

Arad, Deák Ferencz-utca 36. sz. (Hirschmann-ház.)

Jemm E.

rég elismert

Mell-Czukorkák

Engedélyezve 19. 4. 02. sz. 75066. helytartósági határozattal.

Egy csomag 50 fillér.
Kapható Aradon: Földes Kelemen, Hajós Arpad és Rozsnyay Mátyás urak gyógyszerárában. 25

3 nap alatt meggyógyul

a húgyvesztés — ha több éves is — szabadalmazott tanálmányom által, mely több évi orvosi gyakorlatban kipróbálva, a bécsi közpórházban s a párisi Hópital-Mydiben vérhajbetegségek oestályán általános arszénátban van. Tehetetlenség és éjjeli nagomlás meggyógyítására is feltétlenül hatásos. trend, foglalkozás változtatás nélkül otthon titokban használható. Használati utasítással 10 trt, utánvétellel, vagy az összeg első küldése mellett.

Dr. Tóth Odón 30

Budapest, VIII. József-körút 53.

POSTYÉN-FÜRDŐ

Csuz. kőszvény, Ischias, Exsudatumok egyedüli sikeres gyógyhelye. Télen is nyitva. Kinek az utazás nehézkes, használjon **házi kúrát** a postyéniszappal, mely a házi orvos kezelésében minden gyógyszerrel felülmul. 6—10 kg. iszap, 10—20 üveg hévízzel egy kúrára elegendő. Használati utasítást, téli prospectust szívesen küld: a fürdőigazgatóság. 33

Sebesy Ferencz

asztalos mester

tisztelettel értesíti a nagyérdemű közönséget, hogy **asztalos műhelyét**

Arad, Deák Ferencz-utca 2. számú

saját házába helyezte át.

Uj otthonában a nagyérdemű közönség szíves bizalmáért esedezik.

Kitünő tisztelettel

418 **Sebesy Ferencz.**

Aki jó és szép czípőt akar

az készítesse czípőit

Seelinger M. Andor

uri és női minta czipészetében

Szabadság-tér 4. (Pölzl-kávéház mellett.)

Készít legújabb divat szerint és **lajos lábakra** 134

(Orthopäd) gyógy-czipőket.

Gronometre műórás és ékszerész

KINTZLER ZOLTÁN

Ándrássy-tér 20. Fischerné-féle ház.

Ajánlja

arany és ezüst ékszerreit, saffhauseni, chronometer és schveiczi

óráit.

Bármennemű javításokat elfogad, és **saját műhelyében elkészít.** 321

Pontos és szolid kiszolgálás!